

381.34
๗ 745๗
ร.3

บริจาค

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมล เกษมสุข

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISBN 974 - 9849 - 68 - X

มีนาคม 2549

h ๒90186

18 ก.ย. 2550

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้เพราะได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบนมัสการพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ “วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม” ของท่านและนำมาเป็นแนวทางในการฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่าง ขอกราบนมัสการพระมหาสงฆ์ ญาณวโร ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขชุดฝึกอบรมให้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณสุนน อมรวิวัฒน์ ที่ได้กรุณาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดที่มีคุณค่าตั้งแต่เริ่มต้น ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ลินจง อินทร์พริ้ง และรองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ผลเนืองมา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขชุดฝึกอบรม ขอขอบพระคุณอาจารย์ทัศนาก ทอภักดี ที่ได้ช่วยแนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ เจ้าของงานวิจัยเรื่องการวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของเยาวชน ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ณฤมล พชรปิยะกุล อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ซึ่งเป็นห้องกลุ่มตัวอย่างที่ได้อำนวยความสะดวก และช่วยในการฝึกอบรมตั้งแต่เริ่มต้น และขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ที่ร่วมมือในการฝึกอบรมเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และความร่วมมือของทุกท่าน และหวังว่าผลวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของเด็ก และเยาวชนต่อไป

สุชมาล เกษมสุข

บทคัดย่อ

ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) และประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้น

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 55 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยใช้หลัก โยนิโสมนสิการ มีชุดฝึกอบรมจำนวน 6 ชุด ใช้เวลาทดลอง 20 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที มีการวัดตัวแปร 3 ครั้ง คือ ก่อนการฝึกอบรม หลังการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 1 เดือน เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร คือแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีค่าความเชื่อมั่น .855

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ มีความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 1 เดือน

คำสำคัญ : พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โยนิโสมนสิการ

ABSTRACT

The Result of Training for Developing Appropriate Consumption Behavior of Prathom Suksa Six Students of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Elementary)

The objectives of this research were to construct and develop the training program to develop appropriate consumption behavior for prathom suksa six students of Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Elementary), and to evaluate the training program.

The sample consisted of 55 prathom suksa six students in the academic year of 2005. The subjects were trained through The Appropriate Consumption Behavior Training Program by using the concept of Yonisomanasikarn for 20 sessions, lasting 50 minutes each. The measurements of variables have been done on 3 occasions : before, after and one month after the training. The instrument used for the measurement of the variable was The Appropriate Consumption Behavior Inventory, which possessed the reliability of .855 . The t – test for dependent sample was applied in the data analysis.

The results were as follows :

1. The students who received training through The Training Program exhibited higher scores on appropriate consumption behavior after the training, significant at .01 level.
2. The students who received training through The Training Program showed no difference in appropriate consumption behavior scores between posttest and those determined one month later.

Key words : appropriate consumption behavior, yonisomanasikarn

สารบัญ

ประกาศคุณูปการ
บทคัดย่อ
สารบัญ
บัญชีตาราง

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
พฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา.....	6
โยนิโสมนสิการ.....	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
สมมติฐานการวิจัย.....	15
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	16
ประชากร.....	16
กลุ่มตัวอย่าง.....	16
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	16
การดำเนินการทดลอง.....	20
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	20
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	21

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	23
สรุปและอภิปรายผล.....	24
ข้อเสนอแนะ.....	28
บรรณานุกรม.....	30
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา.....	34
ภาคผนวก ข ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภค ด้วยปัญญา.....	38
ภาคผนวก ค รายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรม การบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน.....	78
ภาคผนวก ง ภาพกิจกรรม.....	106

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา.....	17
2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ นักเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรม.....	21
3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของ นักเรียนหลังการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน.....	22

บทที่ 1

บทนำ

ความนำ

ปัจจุบันประเทศไทยได้รับการพัฒนาจนมีความเจริญก้าวหน้า และมีความทันสมัยในหลายด้าน เช่น มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรม รวมถึงด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ชีวิตคนไทยสะดวกสบายขึ้น เศรษฐกิจโดยรวมมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แม้จะเคยประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 แต่ก็สามารถฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจไทยเติบโตขึ้นอีกครั้งจนถึงปัจจุบัน

การพัฒนาประเทศไทยที่เน้นความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมมาตลอดตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ในปี พ.ศ.2505 นั้น ได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างการผลิตจากภาคเกษตรเป็นภาคอุตสาหกรรม มีการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการจ้างงาน การดำรงชีวิตและการบริโภคอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. 2542 : xxi, 291) การพัฒนาประเทศในแบบดังกล่าวนี้ได้ส่งผลถึงค่านิยมทางการบริโภคของคนในสังคม จากการเป็นผู้ผลิตในสังคมเกษตรมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่มีความสะดวกรวดเร็วในการผลิตสินค้า การซื้อหา และการบริโภคใช้สอยจนทำให้ค่านิยมของคนในสังคมเป็นสังคมชอบบริโภค ชอบใช้จ่ายเงินในการซื้อหาสินค้าและบริการเพื่อความสะดวกสบายและให้ความสำคัญกับวัตถุ ประกอบกับผู้ผลิตสินค้าและผู้ให้บริการได้จัดทำโปรโมชั่นในรูปแบบที่น่าสนใจอย่างหลากหลายผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ กระตุ้นให้คนเกิดความอยากบริโภคใช้สอยจนอดใจไว้ไม่ได้ต้องซื้อหามาบริโภค (Baudrillard. 1998) จึงปรากฏว่าหลังการฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจจนถึงปัจจุบันผู้คนในสังคมไทยยังมีค่านิยมชอบบริโภคมากขึ้น ให้ความสำคัญกับวัตถุมากขึ้น ชอบใช้จ่ายฟุ่มเฟือยจนก่อหนี้สินทั้งหนี้สินในระบบ หนี้นอกระบบและหนี้บัตรเครดิตซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงมาก ตัวอย่างของการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย ได้แก่ การกู้ยืมเงินมาเพื่อซื้อโทรศัพท์มือถือ เสื้อผ้า เครื่องสำอาง เครื่องประดับ เครื่องอำนวยความสะดวก ตลอดจนการเที่ยวเตร่หาความสนุกสนานตามสถานบันเทิง (สุขุมาล เกษมสุข. 2548 : 11)

การเป็นสังคมชอบบริโภคและให้ความสำคัญกับวัตถุนี้ย่อมเกิดผลร้ายต่อคุณภาพชีวิตของคนในสังคมเพราะจะเกิดปัญหาด้านความเสื่อมทางจิตใจและจริยธรรมมากขึ้น ดังที่

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2535 ก : 7) กล่าวว่า การมีค่านิยมทางวัตถุสูง ย่อมหนุนให้เกิดปัญหาจริยธรรมได้ง่าย และเป็นแรงดันให้การแก้ไขปัญหาจริยธรรมเป็นไปได้ยาก ปัจจุบันสังคมไทยจึงมีปัญหาทางจริยธรรมมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาอบายมุข ปัญหาคอร์รัปชัน เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาให้ดีแล้วจะพบว่าสาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากคนในสังคมมีค่านิยมชอบบริโภคและนิยมวัตถุ แล้วก็ต้องพยายามดิ้นรนหาเงินมาเพื่อสนองตัณหา สนองความสุข ความสนุกสนานโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลความถูกต้องจนเกิดผลร้ายทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สังคมไทยจึงมีปัญหาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความประพฤติของเยาวชน ซึ่งถูกชักจูงได้ง่าย ซ้ำยังเป็นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใหญ่ทางการตลาดของธุรกิจการค้า การโฆษณา และความบันเทิง เยาวชนจึงถูกชักจูงให้ฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ รักความสบาย ชอบสนุกสนานมากกว่าที่จะเป็นคนรักเรียน ขยันอดทนในการเรียนและการทำงาน ปัจจุบันจึงมีปัญหาความประพฤติของเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ทั้งปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหาทางเพศ ปัญหายาเสพติด ฯลฯ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเยาวชนนี้ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ เพราะจะส่งผลถึงคุณภาพประชากรของประเทศในอนาคต

สภาพสังคมดังกล่าวแล้วนี้ เป็นสภาพที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งเพราะจะกลายเป็นสังคมที่อ่อนแอ ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ มีปัญหาทั้งปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาสังคม ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน ดังนั้นจำเป็นต้องสร้างค่านิยมใหม่และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ถูกต้องแก่คนไทย คือให้คนไทยรู้จักการบริโภคด้วยปัญญา ซึ่งหมายถึงการรู้จักเลือกบริโภค เลือกใช้สิ่งของ เครื่องใช้ ทรัพยากร หรือกระทำการสิ่งต่างๆ ด้วยการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยในฐานะครูจึงสนใจจะพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาให้นักเรียนของผู้วิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ถึงแม้ขณะนี้นักเรียนเหล่านี้จะยังไม่ถึงกับมีปัญหาเหมือนที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่ก็พบว่ามึนักเรียนบางส่วนเริ่มมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคไม่ถูกต้องนักซึ่งอาจเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องกรรมการบริโภคที่ถูกต้องหรืออาจเกิดจากความเคยชินและยังไม่มีหลักคิดของตนเอง จึงน่าเป็นห่วงว่าต่อไปนักเรียนเหล่านี้อาจถูกกระแสสังคมชักจูงให้มีค่านิยมชอบบริโภคและนิยมวัตถุจนเกิดปัญหาความประพฤติตามมา ดังนั้น ผู้วิจัยคิดว่าควรเริ่มฝึกอบรมให้นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาตั้งแต่บัดนี้ เพื่อให้นักเรียนมีหลักคิด มีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป ผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษารั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตขึ้นเป็นประชากรที่รู้จักบริโภคด้วยปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างแท้จริง และมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

พฤติกรรมที่ดีที่ถูกต้องของบุคคลเกิดจากการคิดดีคิดเป็น เพราะเบื้องหลังของการกระทำก็คือความคิด การกระทำของบุคคลจะเป็นอย่างไรย่อมมาจากความคิด ดังนั้นหากคนเราคิดเป็นคิดดีคิดอย่างมีปัญญาแล้วก็จะมีพฤติกรรมที่ดีด้วย ผู้วิจัยจึงนำวิธีคิดตามหลักพุทธธรรม คือ โยนิโสมนสิการ มาเป็นแนวทางในการฝึกพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2535 ข : 25) ได้กล่าวถึงโยนิโสมนสิการว่าโยนิโสมนสิการเป็นการใช้ความคิดอย่างมีปัญญาเป็นปัจจัยภายในของบุคคลที่จะช่วยให้มีสัมมาทิฐิ เป็นองค์ธรรมสำคัญยิ่งในกระบวนการพัฒนาตนไปสู่การดำเนินชีวิตที่ดีงาม ดังนั้นการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการนี้จึงน่าจะได้รับผลสำเร็จและยังเป็นโอกาสที่ดีที่จะสอนเนื้อหาทางพุทธศาสนาให้นักเรียนด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างและพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
2. ประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่สร้างขึ้นว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมจะมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และจะมีความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 1 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้ต้นแบบของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งจะเป็แนวทางให้ครู ผู้ปกครอง กลุ่มบุคคลที่เป็นนักพัฒนา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้พัฒนาเด็กและเยาวชนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 218 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 55 คน

ระยะเวลาในการทดลอง ใช้เวลาในการทดลอง 20 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

ตัวแปรที่ศึกษา

- 1) ตัวแปรต้น ได้แก่ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
- 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา หมายถึง การกระทำของบุคคลที่รู้จักเลือกบริโภคอาหารหรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ ทรัพยากรหรือกระทำการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

โยนิโสมนสิการ หมายถึง การรู้จักคิด คือ คิดเป็น คิดถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบ คิดตามแนวทางของปัญญา รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายโดยไม่เอาความรู้สึกด้วยต้นหาอุปาทานของตนเข้าจับ จึงทำให้เกิดความตั้งงามและแก้ปัญหาได้ โยนิโสมนสิการนี้เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล เป็นวิธีการแห่งปัญญาที่จะช่วยให้บุคคลฝึกฝนตนเอง และพัฒนาตนให้มีชีวิตที่ดี

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2535 ข) ได้อธิบายวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการไว้ 10 วิธี ผู้วิจัยได้เลือกวิธีคิดที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัยนี้ 5 วิธี คือ

1. **วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม** หมายถึงการคิดพิจารณาเกี่ยวกับการบริโภคหรือใช้สอยที่มุ่งเน้นคุณค่าแท้ คือประโยชน์ที่แท้ สนองความต้องการของชีวิตได้อย่างแท้จริงมากกว่าที่จะเน้นคุณค่าเทียมที่มุ่งสนองตัณหา
2. **วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม** หมายถึงวิธีคิดที่โน้มไปในทางที่ดีงาม เป็นประโยชน์เป็นกุศล ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น ต่อเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ช่วยให้มีจิตใจที่ดี คิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์
3. **วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก** หมายถึงการคิดวิเคราะห์สิ่งต่างๆ และเหตุการณ์ทั้งปวงตามความเป็นจริง โดยมองเห็นและยอมรับความจริงว่ามีทั้งด้านดี (เป็นคุณ) และด้านเสีย (เป็นโทษ) เมื่อมองเห็นทั้งด้านดีและด้านเสียแล้ว จะช่วยให้บุคคลสามารถคิดหาทางออกหรือเลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดได้

4. **วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย** หมายถึง การคิด พิจารณาสืบสาวถึงที่เป็นผลหรือสภาพปัญหา แล้วคิดสืบค้นหาสาเหตุ ปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดต่อเนื่องกันมาเพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นหรือเป็นอยู่นั้นย่อมมีเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อกันและกัน

5. **วิธีคิดแบบอริยสัจจ** (คิดแบบแก้ปัญห) หมายถึงการคิดที่เริ่มต้นจากปัญหาที่ประสบอยู่ โดยทำความเข้าใจปัญหา รู้ลักษณะปัญหานั้นให้ชัดเจน แล้วสืบค้นหาสาเหตุของปัญหา กำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ และคิดหาวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรการบริโภคด้วยปัญญา หมายถึงชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการบูรณาการกับเนื้อหาความรู้การบริโภคด้วยปัญญา มีลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการบริโภคด้วยปัญญาและนำไปประพฤติปฏิบัติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

ความหมายของพฤติกรรมกรรมการบริโภค

อดุลย์ จาตุรงค์กุล (2539 : 3) ให้ความหมายว่า การบริโภค คือ ปฏิบัติของบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับและใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจ ชิฟแมนและคานุก (Schiffman & Kanuk. 1994 : 7) ให้ความหมายว่า การบริโภค คือ พฤติกรรมที่บุคคลค้นหาซื้อ ใช้ ประเมินผล ใช้จ่ายผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ส่วนพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต. 2542 : 26) ให้ความหมายการบริโภคว่า คือ การใช้สินค้าและบริการ บำบัดความต้องการเพื่อให้ได้รับความพอใจโดยเกิดคุณภาพชีวิต จากความหมายที่พระธรรมปิฎกให้ไว้นี้ได้เน้นถึงวัตถุประสงค์ของการบริโภคว่าเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิต

ความหมายของพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

พฤติกรรมกรรมการบริโภคของคน แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ บริโภคด้วยตัณหา และบริโภคด้วยปัญญา

บริโภคด้วยตัณหาเป็นการบริโภคที่ไม่มีขอบเขตด้านปริมาณ และไม่ให้ผลด้านคุณภาพ แต่อาจทำลายคุณภาพชีวิต เป็นการบริโภคเพื่อเสพสรา เช่น บริโภคอาหารเพื่อความเอร็ดอร่อย ใช้เครื่องนุ่งห่มก็เพื่อความสวยงาม โก้เก๋ โอ้อวด แสดงฐานะ แข่งขันกัน การกระทำเช่นนี้เป็นการบริโภคเพื่อสนองตัณหา สมองความรู้สึกชอบใจไม่ชอบใจไม่เป็นการสนองความต้องการที่แท้จริงของชีวิต ไม่ใช่เพื่อคุณภาพชีวิต (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต. 2542 : 9 – 10)

บริโภคด้วยปัญญา เป็นการบริโภคที่พอดีรู้จักพิจารณาไตร่ตรองถึงเหตุผลใช้ปัญญามำการบำบัดตน เช่น บริโภคอาหารเพื่อบรรเทาความหิว เพื่อให้ร่างกายมีกำลังปฏิบัติหน้าที่การงานและพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น การใช้เครื่องนุ่งห่มก็เพื่อความสุภาพเรียบร้อย เพื่อป้องกันความร้อนหนาว ดังนั้น การบริโภคด้วยปัญญาจึงเป็นการบริโภคโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่สนองความต้องการที่แท้จริงของชีวิต ให้รู้ถึงคุณค่าแท้ แต่ถ้าหากจะมีการบริโภคที่คำนึงถึงคุณค่าเทียมอยู่บ้างก็ต้องมีหลักว่า ไม่เลยเถิดจนเกินไปจนกลายเป็นการเบียดเบียนตนหรือเบียดเบียนผู้อื่น หรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากเกินไป (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต. 2542 : 11 – 15)

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยให้ความหมายของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาว่า หมายถึง การกระทำของบุคคลที่รู้จักเลือกบริโภคอาหารหรือใช้สิ่งของเครื่องใช้ ทรัพยากร หรือกระทำสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วยการคิด พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ถ้าบุคคลรู้จักบริโภคด้วยปัญญา ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคอาหาร การเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ทรัพยากร หรือจะเป็นการกระทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม โดยได้คิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว บุคคลนั้นย่อมมีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติจนเกินไป และปัญหาต่าง ๆ ในสังคมจะลดน้อยลง

การพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาในงานวิจัยนี้ ได้ใช้หลักโยนิโสมนสิการ บูรณาการกับหลักการบริโภคด้วยปัญญา เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจการบริโภคอย่างถูกต้อง และมีหลักในการคิดอย่างมีเหตุผล มีปัญญา สามารถพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และเลือกบริโภคอาหาร เลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ทรัพยากร ตลอดจนเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

โยนิโสมนสิการ

ความหมายของโยนิโสมนสิการ

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2535 ข : 18) ได้อธิบายความหมายของ

โยนิโสมนสิการว่า ความรู้จักคิด คือ คิดเป็น คิดถูกวิธี คิดอย่างมีระเบียบ คิดตามแนวทางของปัญญา รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายตามสภาวะที่เป็นอยู่ โดยไม่เอาความรู้สึกด้วยตัณหาอุปาทานของตนเข้าจับ จึงทำให้เกิดความตั้งงามและแก้ปัญหาได้ โยนิโสมนสิการเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล เป็นวิธีการแห่งปัญญาที่จะให้เกิดสัมมาทิฐิ และพระราชวรมนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต. 2543 : 7) ให้ความหมายว่า โยนิโสมนสิการ หรือการคิดพิจารณาโดยแยบคาย หมายถึงการคิดพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบเพื่อกลั่นกรองหาความจริง นั่นคือการคิดเป็น คือคิดถูกต้องตามความเป็นจริง โดยอาศัยการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและคิดเชื่อมโยงตีความข้อมูลเพื่อ นำไปใช้ต่อไป

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530 : 80) กล่าวว่า โยนิโสมนสิการ คือ การรู้จักคิดโดยแยบคาย การคิดอย่างมีระบบ คิดถูกต้อง ใช้สติปัญญาศึกษา ส่วนกองแก้ว เจริญอักษร (2539 : 25) ได้ให้ความหมายว่า โยนิโสมนสิการ เป็นลักษณะความคิดที่เป็นการศึกษา โดยใช้สติคุมใจไว้ให้รู้ตัวอยู่เสมอ สติจะทำให้เกิดความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลได้ นั่นคือ การใช้ปัญญา

จากความหมายของโยนิโสมนสิการที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า โยนิโสมนสิการเป็นการคิดอย่างมีสติและมีปัญญาของบุคคล คือ คิดเป็น คิดถูกวิธี คิดถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นกุศล ไม่ปรุงแต่งด้วยตัณหาอุปาทาน

โยนิโสมนสิการมีลักษณะการคิด 4 ด้าน ซึ่งพระเทพเวที (ประยุทธิ์ ปยุตฺโต. 2535 ข : 31 – 32) ได้อธิบายตามรูปศัพท์ไว้ว่า โยนิโสมนสิการ ประกอบด้วย โยนิโส กับ มนสิการ โยนิโส มาจาก โยนิ ซึ่งแปลว่า เหตุ ต้นเค้า แหล่งเกิดปัญญา อธิบาย วิธี ทาง มนสิการ แปลว่า การทำในใจ การคิดคำนึง นึกถึง ใส่ใจ พิจารณา เมื่อรวมเข้าเป็นโยนิโสมนสิการ ก็แปลกันสืบ ๆ มาว่า การทำในใจโดยแยบคาย

การทำในใจโดยแยบคายนั้น ในคัมภีร์ชั้นอรรถกถาและฎีกา ได้อธิบายความหมายโดยแยกเป็นด้าน ๆ ดังต่อไปนี้

1. อธิบายมนสิการ แปลว่า คิดหรือพิจารณาโดยอธิบาย อย่างมีวิธี หมายถึงคิดอย่างถูกวิธีที่จะให้เข้าถึงความจริง สอดคล้องเข้าแนวกบัสจะ ทำให้ยังรู้สภาวะลักษณะ และสามัญลักษณะของสิ่งทั้งหลาย

2. ปถมนสิการ แปลว่า คิดเป็นทางหรือคิดถูกทาง คิดได้ต่อเนื่องเป็นลำดับ จัดลำดับได้ มีขั้นตอน แล่นไปเป็นแถวเป็นแนว หมายถึงมีความคิดที่เป็นระเบียบตามแนวเหตุผล ไม่ยุ่งเหยิงสับสน ไม่วกไปวนมา รวมทั้งสามารถที่จะชักนำความคิดเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง

3. การถมนสิการ แปลว่า คิดตามเหตุ คิดค้นเหตุ คิดอย่างมีเหตุผล หมายถึงการคิดสืบค้นตามแนวความสัมพันธ์สืบทอดกันของเหตุปัจจัย พิจารณาสืบสาวหาสาเหตุให้เข้าใจถึงต้นเค้าหรือแหล่งที่มาซึ่งส่งผลต่อเนื่องมาตามลำดับ

4. อุปาทกมนสิการ แปลว่า คิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์ คิดอย่างมีเป้าหมาย หมายถึง การคิดพิจารณาที่ทำให้เกิดกุศลธรรม เช่น ปลุกเร้าให้เกิดความเพียร หายหวาดกลัว หายโกรธ การพิจารณาให้มีสติ หรือทำให้จิตใจเข้มแข็งมั่นคง เป็นต้น

ความสำคัญของโยนิโสมนสิการ

โยนิโสมนสิการ เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่สำคัญมากในกระบวนการพัฒนาตนไปสู่การมีชีวิตที่ดีงาม ซึ่งสรุปความสำคัญของโยนิโสมนสิการจากหนังสือ “วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม” ของ พระเทพเวที (ประยุทธิ์ ปยุตฺโต. 2535 ข) ได้ดังนี้

1. โยนิโสมนสิการ เป็นอาหารหล่อเลี้ยงสติ สติเป็นองค์ธรรมสำคัญในการทำกิจทุกอย่าง โยนิโสมนสิการช่วยให้สติที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น ช่วยให้สติที่เกิดขึ้นแล้วเกิดต่อเนื่องไปอีก

คนที่มีความคิดเป็นระเบียบ ความคิดแล่นเรื่อยได้เรื่องได้ราว เดินเป็นแถวเป็นแนว ย่อมคุมสติไว้ได้เสมอ

2. โยนิโสมนสิการ เป็นความคิดที่สกัดวิชาและตัณหา เพื่อช่วยให้บุคคลสามารถชักนำความคิดเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง กล่าวคือ โดยทั่วไปเมื่อบุคคลได้รับรู้อารมณ์แล้วมักคิดปรุงแต่งไปตามความชอบใจหรือความไม่ชอบใจของตน ไม่มองเห็นตามความเป็นจริง จึงถูกความคิดบีบคั้นชักจูงให้เดือดร้อนวุ่นวายอยู่ในกองทุกข์ โยนิโสมนสิการจะเข้าสกัดความคิดปรุงแต่งนั้นเสีย แล้วเป็นตัวนำกระบวนการความคิดบริสุทธิ์ที่พิจารณาตามสภาวะ ตามเหตุปัจจัย มองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงตามที่มันเป็น ไม่ใช่มองตามที่เรายากให้เป็นหรือไม่อยากให้เป็น จึงทำให้เข้าใจความจริง แก้ปัญหาได้ แก้ทุกข์ได้

3. โยนิโสมนสิการ ช่วยเสริมสร้างคุณภาพจิตของบุคคล เพราะเป็นการคิดปลูกเราให้เกิดคุณธรรมหรือกุศลธรรมอื่น ๆ เช่น มีจิตใจสงบ มีความสำนึกที่จะละเว้นความชั่ว เกิดความไม่ประมาท กระตือรือร้นเร่งทำสิ่งดีงามจึงช่วยแก้ปัญหาได้ ดับความทุกข์ สร้างเสริมความสุขได้ แม้จะยังทำไม่ได้สมบูรณ์ก็ยังพอเป็นเครื่องช่วยให้ชีวิตเกิดความสมดุลและมีทางออก ในยามที่ถูกความคิดฝ่ายต่ำชักนำไปสู่ความอับจนไปสู่ความทุกข์ต่าง ๆ

โยนิโสมนสิการ เป็นองค์ธรรมสำคัญที่ช่วยให้บุคคลเกิดปัญญามีสัมมาทิฐิ มองโลกถูกต้องตามความเป็นจริง จึงไม่ตกอยู่ในกองทุกข์ อีกทั้งโยนิโสมนสิการยังช่วยเราให้เกิดกุศลธรรมมีสติในการทำกิจต่าง ๆ ด้วยความไม่ประมาท มีพฤติกรรมที่ดีงามถูกต้อง จึงช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาตนไปสู่การมีชีวิตที่ดีงามมีความสุขได้

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

โยนิโสมนสิการ เป็นองค์ธรรมที่สำคัญยิ่ง เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการพัฒนาตนให้บุคคลมีชีวิตที่ดีงาม แก้ปัญหาได้ พึงพาตนได้ ซึ่งพระพุทธเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2535 ข : 41 – 140) ได้อธิบายวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ โดยประมวลจากพุทธธรรมไว้ 10 วิธี ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย เป็นการคิด พิจารณาสืบหาสาเหตุหรือสภาพปัญหา แล้วคิดสืบค้นหาสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดต่อเนื่องกันมา เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นหรือเป็นอยู่นั้นย่อมมีเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อกันและกัน

วิธีการสืบค้นมีวิธีปฏิบัติ 2 แนวทาง คือ

1.1 คิดแบบปัจจัยสัมพันธ์ คือ สิ่งทั้งหลายอาศัยกันจึงเกิดขึ้น

1.2 คิดแบบสอบสวน หรือตั้งคำถามแล้วหาคำตอบ

วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยอาจเรียกว่าวิธีคิดแบบอทัปปัจจยตา หรือคิดตามหลัก
ปฏิจจสมุปบาท จัดเป็นวิธีโยนิโสมนสิการแบบพื้นฐาน

2. วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ หรือกระจายเนื้อหา เป็นการคิดที่แยกแยะ
สรรพสิ่งออกเป็นส่วนประกอบย่อย ๆ แล้วจัดประเภทหมวดหมู่ของส่วนประกอบย่อย ๆ นั้น
การคิดแบบนี้อาจเรียกว่าวิธีคิดแบบวิเคราะห์

3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณะ หรือวิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา เป็นการคิดอย่างรู้
เท่าทันความเป็นไปของสิ่งทั้งหลาย ซึ่งจะต้องเป็นอย่างนั้น ๆ ตามธรรมดาของมันเองตามเหตุ
ปัจจัยของมันเอง ไม่มีใครบังคับกำหนดได้

วิธีคิดแบบสามัญลักษณะ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 คือ รู้เท่าทันและยอมรับความจริง

ขั้นที่ 2 คือ แก้ไขและทำการไปตามเหตุปัจจัย เป็นขั้นปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายโดย
สอดคล้องกับความเป็นจริงของธรรมชาติ เป็นการปฏิบัติด้วยปัญญา ด้วยความรู้เท่าทัน เป็น
อิสระ

4. วิธีคิดแบบอริยสัจ (คิดแบบแก้ปัญหา) เป็นวิธีคิดที่เริ่มต้นจากปัญหาหรือ
ความทุกข์ที่ประสบอยู่ โดยกำหนดรู้ ทำความเข้าใจปัญหานั้นให้ชัดเจน แล้วสืบค้นหาสาเหตุ
ของปัญหา กำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ และคิดหาวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

วิธีคิดแบบอริยสัจ มีลักษณะ 2 ประการ

4.1 เป็นวิธีคิดตามเหตุและผล สืบสาวจากผลไปหาเหตุแล้วแก้ไขที่ต้นเหตุ จัดเป็น
2 คู่ คือ

คู่ที่หนึ่ง ทุกข์ เป็นผล เป็นตัวปัญหา

สมุทัย เป็นเหตุ เป็นที่มาของปัญหาที่ต้องแก้ไข

คู่ที่สอง นิโรธ เป็นผล เป็นภาวะสิ้นปัญหา เป็นจุดหมายที่ต้องการ

มรรค เป็นเหตุ เป็นวิธีการปฏิบัติในการแก้ไขสาเหตุ เพื่อบรรลุ
จุดหมายคือ ภาวะสิ้นปัญหา

4.2 เป็นวิธีคิดที่ตรงจุดตรงเรื่อง ตรงไปตรงมา มุ่งตรงต่อสิ่งที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวข้อง
ในการแก้ปัญหาของชีวิต ไม่ฟุ้งซ่านออกไปในสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับการแก้ปัญหา

หลักอริยสัจ มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ทุกข์ คือสภาพปัญหา ความคับข้องติดขัด กัดดัน บีบคั้น บกพร่อง ที่เกิดมีแก่ชีวิตหรือคนได้ประสบ

ขั้นที่ 2 สมุทัย คือเหตุเกิดแห่งทุกข์ หรือสาเหตุของปัญหา ได้แก่ เหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลสืบทอดกันมาจนปรากฏเป็นสภาพบีบคั้น

ขั้นที่ 3 นิโรธ คือความดับทุกข์ ความพ้นทุกข์ ภาวะไร้ทุกข์ ภาวะพ้นปัญหาหมดหรือปราศจากปัญหา เป็นจุดหมายที่ต้องการ

ขั้นที่ 4 มรรค คือทางดับทุกข์ ข้อปฏิบัติให้ถึงทางดับทุกข์ หรือวิธีแก้ไขปัญหานั้น ได้แก่ วิธีการและรายละเอียด สิ่งที่จะต้องปฏิบัติเพื่อกำจัดเหตุปัจจัยของปัญหา

5. **วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์** หรือคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย คือพิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างธรรมกับอรรถ หรือหลักการกับความมุ่งหมาย คำว่า **ธรรม** คือหลักความดีงาม หลักการปฏิบัติรวมทั้งหลักคำสอนที่จะให้ประพฤติปฏิบัติและกระทำการได้ถูกต้อง คำว่า **อรรถ** แปลว่า ความหมาย ความมุ่งหมาย จุดหมาย ประโยชน์ ต้องการ หรือสาระที่พึงประสงค์

วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์จะช่วยให้การปฏิบัติตามหลักการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ผลตรงตามความมุ่งหมายไม่คลาดเคลื่อนผิดพลาด

6. **วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก** เป็นการมองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเน้นการยอมรับความจริงตามที่สิ่งนั้น ๆ เป็นอยู่ทุกแง่ ทุกด้าน ทั้งด้านดี ด้านเสีย และเป็นวิธีคิดที่ต่อเนื่องกับการปฏิบัติมาก เช่นบอกว่าก่อนจะแก้ปัญหานั้นจะต้องเข้าใจปัญหาให้ชัดเจนและรู้ที่ไปให้ดีกว่าก่อน หรือก่อนจะละจากสิ่งหนึ่งไปหาอีกสิ่งหนึ่ง ต้องรู้จักทั้งสองฝ่ายดีพอที่จะให้เห็นได้ว่า การละและไปหานั้นหรือการทิ้งอย่างหนึ่งไปหาอีกอย่างหนึ่งนั้นเป็นการกระทำที่รอบคอบสมควรและดีจริง

7. **วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม** เป็นการพิจารณาในการปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นการบริโภคใช้สอย ซื้อหาครอบครอง โดยมุ่งให้เข้าใจและเลือกเสพคุณค่าที่แท้ที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์สุขทั้งแก่ตนและผู้อื่น มากกว่าที่จะเน้นคุณค่าเทียมที่มุ่งสนองตัณหา

คุณค่าแท้ หมายถึง คุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายในแง่ที่สนองความต้องการของชีวิตโดยตรง เป็นการอาศัยปัญญาเป็นเครื่องวัด

คุณค่าเทียบ หมายถึง คุณค่าหรือประโยชน์ที่มนุษย์ปรุงแต่งพอกเพิ่มให้แก่สิ่งต่างๆ นอกเหนือจากประโยชน์และหน้าที่อันแท้จริง เป็นการอาศัยค้นหาเป็นเครื่องวัด

วิธีคิดแบบนี้ใช้มากในชีวิตประจำวันในเรื่องการบริโภคใช้สอยปัจจัย 4 การซื้อหาหรือการครอบครองสิ่งต่าง ๆ โดยมุ่งให้เข้าใจและเลือกเสพคุณค่าแท้ที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและคนอื่น และยังเกื้อกูลแก่ความเจริญงอกงามของกุศลธรรม เช่น ความมีสติ ทำให้พ้นความเป็นทาสของวัตถุ ต่างจากคุณค่าเทียบที่ไม่เกื้อกูลต่อชีวิต ทำให้เกิดอกุศลธรรม เช่น ความโลภ ความมัวเมา ความริษยา มานะ ทิฏฐิ ตลอดจนยกตนข่มผู้อื่น และเป็นไปเพื่อแก่งแย่ง เบียดเบียน

8. **วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม** เป็นการคิดที่โน้มไปในทางที่ดีงาม เป็นประโยชน์เป็นกุศล ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น ต่อเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ช่วยให้มีจิตใจที่ดี คิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์

9. **วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน** เป็นการคิดที่ตั้งสติระลึกอยู่กับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น กำลังเป็นไป กำลังรับรู้ หรือกำลังกระทำในปัจจุบันทันทุก ๆ ขณะ มีสติรู้ คิดเท่าทันกระบวนการของสภาวะต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาจึงสามารถกำจัดอุปสรรค และสามารถปฏิบัติการที่กำลังทำอยู่ให้ดีที่สุดได้

10. **วิธีคิดแบบวิภาษวาท** วิธีคิดแบบนี้ไม่ใช่วิธีคิดโดยตรงแต่เป็นวิธีพูดหรือแสดงหลักการแห่งคำสอนแบบหนึ่ง เป็นวิธีแสดงออกและสื่อความหมายตามความคิดที่ได้จำแนกแยกแยะประเด็นและแง่มุมต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและตรงตามความเป็นจริง วิธีคิดแบบวิภาษวาทเป็นวิธีคิดวิเคราะห์ในลักษณะดังนี้

10.1 จำแนกสภาวะต่าง ๆ ออกเป็นด้าน ๆ ตามที่เป็นอยู่จริง

10.2 จำแนกส่วนประกอบ เป็นวิธีคิดแบบเดียวกับวิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

10.3 จำแนกลำดับขณะ คือแยกแยะวิเคราะห์เหตุการณ์ตามลำดับความสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย ตามลำดับเวลา ลำดับขั้นตอน ลำดับเหตุ ลำดับผล

10.4 จำแนกความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย เป็นวิธีเดียวกับวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

10.5 จำแนกเงื่อนไข เป็นการจำแนกเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน แล้วจึงสรุป

10.6 จำแนกทางเลือกหรือความเป็นไปได้ต่างอื่น เป็นการจำแนกหนทาง วิธีการ ทางเลือก ซึ่งมีหลายหนทาง ช่วยให้คิดหาหนทาง วิธีการ ที่เป็นจริงหรือได้ผลดีที่สุด

10.7 วิชาชาวทในฐานะวิธีตอบปัญหา เป็นการคิดจำแนกแยกแยะในการตอบปัญหา ซึ่งแจ่มแจ้งมุ่มต่าง ๆ จนเข้าใจแจ่มแจ้ง

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 10 วิธีที่แสดงมานี้ แต่ละวิธีมีความคล้ายคลึงและสัมพันธ์กัน ในการคิดแต่ละครั้งแต่ละเรื่องบุคคลอาจใช้วิธีคิดแบบใดแบบหนึ่ง หรือใช้วิธีคิดหลาย ๆ วิธี ประกอบกันก็ได้ สำหรับการฝึกอบรมพฤติกรรมกรรมการบริโศด้วยปัญญาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีคิด 5 วิธี คือ วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษ และทางออก วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย และวิธีคิดแบบอริยสัจ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าทั้ง 5 วิธีคิดนี้ สามารถนำมาบูรณาการกับเนื้อหาการบริโศด้วยปัญญาได้อย่างเหมาะสมทั้งด้านการบริโศ ใช้สอย ปัจจัยสี่ ทรัพยากร และด้านการประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่จะส่งเสริมการบริโศด้วยปัญญาของนักเรียน ให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้โดยไม่ยากจนเกินไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยพบว่าม้งงานวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริโศด้วยปัญญากับโยนิโสมนสิการ คือ งานวิจัยของ ผจจจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2547) เรื่องการวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโศด้วยปัญญาของเยาวชน ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร จำนวน 686 คน พบว่า การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโศด้วยปัญญาของเยาวชน และมีงานวิจัยที่คล้ายคลึงกันที่พบว่าหลังจากกลุ่มตัวอย่างได้เรียนหลักสูตรในพุทธศาสนาโดยวิธีสอนแบบโยนิโสมนสิการแล้ว มีพฤติกรรมดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ได้แก่ สัารอง บุตรโท (2543) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนหลักสูตรเรื่องทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ด้วยวิธีสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการแล้ว มีพฤติกรรมปฏิบัติตามหลักสูตรสูงขึ้น และสมพร พงษ์เสถียรศักดิ์ (2546) พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรในพุทธศาสนาโดยการสอนแบบโยนิโสมนสิการแล้ว มีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงขึ้น

นอกจากนี้ม้งงานวิจัยที่ทดลองสอนวิชาต่าง ๆ โดยประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการแล้ว มีผลให้กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนนั้น มีการพัฒนาการคิดอย่างมีปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ สูงกว่าก่อนการทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังนี้ คือ

วรรณ สุติวิจิตร (2526) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ มีความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยแผนการสอนปกติ

สมาน สาครจิต (2532) ได้ศึกษาพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยวิธีสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ มีเจตคติต่อครูและต่อการเรียนคณิตศาสตร์ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

พจนารถ บัวเขียว (2535) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการสอนแบบแก้ปัญหาที่ใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

อารมณ กัณฑ์ศรีวิกรม (2536) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตด้วยวิธีสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการโดยวิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก มีความสามารถในการตัดสินใจเรื่องสิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ

ปราณี สมสกุล (2538) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชาพระพุทธศาสนาโดยการคิดแบบโยนิโสมนสิการ มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการตัดสินใจสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

อารุณี ไทยบัณฑิตย์ (2545) ได้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีผลให้ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก

สิริมา กลิ่นกุหลาบ (2546) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนคุณธรรมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยด้วยชุดการสอนแบบโยนิโสมนสิการ มีความสามารถในการตัดสินใจสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิจัยที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ได้รับการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการจะมีพฤติกรรมปฏิบัติตามหลักธรรมสูงขึ้นซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ดีงาม และมีพัฒนาการทางความคิดสูงขึ้น รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสามารถในการตัดสินใจ นั่นคือ คิดเป็น คิดอย่างมีปัญญา การคิดอย่างมีปัญญาย่อมนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ดีที่ถูกต้อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่าการศึกษาการฝึกคิดโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาได้

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาจะมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา จะมีความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อสร้างและประเมินชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 218 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร คือแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา (ดูภาคผนวก ก) ผู้วิจัยได้นำบางข้อจากแบบวัดการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน ของผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2547) มาปรับข้อความและภาษาให้เหมาะกับกลุ่มตัวอย่าง รวมกับแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบมาตรประเมินค่าจาก “ประจำ” ถึง “ไม่เคย” ผู้วิจัยหาคุณภาพแบบวัดโดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้น ป.6/3 และ ป.6/4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวนนักเรียน 105 คน หาค่าอำนาจจำแนกโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีจำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก .291 - .562 มีค่าความเชื่อมั่น .855 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	.303
2	.354
3	.546
4	.562
5	.385
6	.562
7	.291
8	.491
9	.443
10	.401
11	.405
12	.489
13	.483
14	.390
15	.429
16	.365
17	.411
18	.380
19	.368
20	.297

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

(0) ฉันรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

(00) ฉันใช้เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ที่มีราคาแพง

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

เกณฑ์การให้คะแนน ในแต่ละข้อให้คะแนน 6 อันดับ ข้อความทางบวกให้คะแนนดังนี้ ประจำได้ 6 คะแนน บ่อยครั้งได้ 5 คะแนน บางครั้งได้ 4 คะแนน น้อยครั้งได้ 3 คะแนน เกือบไม่เคยได้ 2 คะแนน และไม่เคยได้ 1 คะแนน ตามลำดับ ข้อความทางลบจะให้คะแนนกลับกัน

2. เครื่องมือที่ใช้ทดลอง คือชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา (ดูภาคผนวก ข) มีจำนวน 6 ชุด ใช้เวลาฝึกรวม 20 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ชุดฝึกอบรมทั้ง 6 ชุด ได้แก่

2.1 ฉลาดกินฉลาดใช้ เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริโภคด้วยปัญญา ใช้เวลา 2 ครั้ง

2.2 คุณค่าที่แท้ เป็นการพัฒนาการคิดแบบรู้คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม ใช้เวลา 4 ครั้ง

2.3 คิดด้านดีมีประโยชน์ เป็นการพัฒนาการคิดแบบเร้าคุณธรรม ใช้เวลา 3 ครั้ง

2.4 รู้คุณรู้โทษ รู้ทางออก เป็นการพัฒนาการคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก ใช้เวลา 4 ครั้ง

2.5 ทุกสิ่งมีที่มาและพ้นเกี่ยว เป็นการพัฒนาการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ใช้เวลา 4 ครั้ง

2.6 หนทางแก้ปัญหา เป็นการพัฒนาการคิดแบบอริยสัจจ์ (แก้ปัญหา) ใช้เวลา 3 ครั้ง

ในการฝึกอบรม ให้ฝึกให้จบทีละชุดโดยจะฝึกชุดใดก่อนหรือหลังก็ได้ ตามความเหมาะสม

การสร้างและพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรบิโรคด้วยปัญญา
มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการในการสร้างชุดฝึกอบรม
2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
 - พฤติกรรมกรบิโรคด้วยปัญญา
 - การคิดแบบโยนิโสมนสิการ
3. สร้างชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรบิโรคด้วยปัญญา จำนวน 6 ชุด เป็นชุดฝึกอบรมที่ใช้หลักโยนิโสมนสิการบูรณาการกับเนื้อหาความรู้การกรบิโรคด้วยปัญญา มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุดฝึกอบรมแต่ละชุดประกอบด้วยเนื้อหาและกิจกรรมดังนี้
 - ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ วิธีคิด ของโยนิโสมนสิการ
 - ความรู้ แนวคิด หลักการของการกรบิโรคด้วยปัญญา
 - การคิดวิเคราะห์ อภิปรายร่วมกัน
 - การทำกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย
 - การทำกิจกรรมที่เน้นกระบวนการ
 - การสรุปความรู้/หลักการ และการนำไปใช้ในการกรบิโรคในชีวิตประจำวัน
4. นำชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบให้คำแนะนำเพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่านคือ (1) พระมหาสงค์ ญาณวโร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม กรุงเทพมหานคร (2) รองศาสตราจารย์ลินจง อินทร์พรุษย์ ข้าราชการบำนาญ เจ้าของโรงเรียนอุทัยย์ จังหวัดสมุทรปราการ และอดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม (3) รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ผลเนื่องมา อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม และคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. นำชุดฝึกอบรมที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงความเหมาะสมในด้านอื่น ๆ ได้แก่ เนื้อหา สถานการณ์ในการฝึก หัวข้อการอภิปราย เวลา และสื่ออุปกรณ์ แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาให้สมบูรณ์เป็นฉบับจริง

การดำเนินการทดลอง

1. วัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ก่อนการฝึกอบรม 1 สัปดาห์ (วันที่ 1 พฤศจิกายน 2548)
2. ดำเนินการฝึกอบรมพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมด้วยตนเอง โดยใช้ชุดฝึกอบรมทั้ง 6 ชุด รวมเวลาในการฝึก 20 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ใช้เวลาหลังเลิกเรียนฝึกสัปดาห์ละ 4 ครั้ง (ตั้งแต่ 8 พฤศจิกายน 2548 ถึง 9 ธันวาคม 2548)
3. วัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา หลังการฝึกอบรม โดยใช้แบบวัดชุดเดิม (วันที่ 13 ธันวาคม 2548)
4. วัดความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 1 เดือน โดยใช้แบบวัดชุดเดิม (วันที่ 12 มกราคม 2549)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ (t – test) แบบ Dependent Sample

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 55 คน มีนักเรียนชาย 30 คน
คิดเป็นร้อยละ 54.55 มีนักเรียนหญิง 25 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามสมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานข้อ 1 นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วย
ปัญญาจะมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการบริโภค
ด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนก่อนและหลัง
การฝึกอบรม

พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการฝึกอบรม	55	77.69	10.51	6.19 **
หลังการฝึกอบรม	55	85.53	9.54	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วย
ปัญญา มีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการฝึกอบรมนี้มีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภค
ด้วยปัญญาสูงขึ้น

สมมติฐานข้อ 2 นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญามีความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา หลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของกลุ่มตัวอย่างระหว่างหลังการฝึกอบรมกับหลังการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 1 เดือน ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียนหลังการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน

พฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา	N	$\bar{X}$	S.D.	t
หลังการฝึกอบรม	55	85.53	9.54	.372
หลังการฝึกอบรม 1 เดือน	55	85.18	9.89	

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการฝึกอบรมนี้สามารถสร้างความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างและพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

2. ประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่สร้างขึ้นว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมจะมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และจะมีความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 1 เดือน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาจะมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา จะมีความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) มีนักเรียนจำนวน 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา
2. ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา โดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ จำนวน 6 ชุด

การดำเนินการทดลอง

1. วัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ก่อนการฝึกอบรม 1 สัปดาห์
2. ดำเนินการฝึกอบรมพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาเป็นเวลา 20 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที
3. วัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา หลังการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 1 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ (t – test) แบบ Dependent Sample

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือมีความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมแล้วเป็นเวลา 1 เดือน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะการคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นการคิดอย่างมีปัญญาตามหลักพุทธธรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้บุคคลพัฒนาตนได้ ตามความหมายที่พระพุทธเจ้า (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2535 ข : 18) ให้ไว้ว่า โยนิโสมนสิการ แปลว่าการทำในใจให้แยบคาย หรือคิดถูกวิธี แปลง่าย ๆ ว่าความรู้จักคิด หรือคิดเป็น เป็นการคิดอย่างมีระเบียบ คิดตามแนวทางของปัญญา รู้จักพิจารณาสิ่งทั้งหลายโดยไม่เอาความรู้สึกด้วยต้นหาอุปาทานของตนเข้าจับ จึงทำให้เกิดความตั้งงามและแก้ปัญหาได้ นั่นคือโยนิโสมนสิการช่วยให้บุคคลเป็นผู้มีปัญญา เป็นผู้คิดเป็น สอดคล้องกับที่ สุมณ อมรวิวัฒน์

(2533 : 69) กล่าวถึงการคิดแบบโยนิโสมนสิการว่า เมื่อบุคคลคิดเป็นย่อมสามารถใช้และเชื่อมโยงวิธีคิดหลายๆ วิธีเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง พื้นฐานและทิศทางการคิดคือคุณธรรมซึ่งกำกับให้บุคคลคิดดี คิดสร้างสรรค์และนำความคิดที่ดีที่ชอบนั้นไปปฏิบัติให้เกิดผล ดังนั้นหลังจากที่นักเรียนได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการแล้ว จึงรู้จักคิดไตร่ตรองรู้จักเลือกบริโภคอย่างมีเหตุผล คือมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาสูงขึ้นนั่นเอง

การฝึกอบรมในงานวิจัยนี้ได้ใช้หลักการคิดของโยนิโสมนสิการ 5 วิธี ที่มีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับการบริโภคได้อย่างชัดเจน คือ การคิดแบบรู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม การคิดแบบเฝ้าคุณธรรม การคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยและการคิดแบบอริยสัจ / (แก้ปัญญา) การฝึกอบรมจึงมีเนื้อหา กิจกรรมและสถานการณ์การอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันมาให้นักเรียนได้ฝึกการคิด ฝึกการแก้ปัญหาและฝึกเลือกปฏิบัติโดยยึดแนวทางการคิดทั้ง 5 แบบของโยนิโสมนสิการดังกล่าว การฝึกครั้งนี้จึงเป็นการฝึกตามหลักการที่ สุนน อมรวิวัฒน์ (2528 : 60) กล่าวว่า การคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นขบวนการฝึกการคิดวิเคราะห์ที่ลึกซึ้ง เป็นเหตุเป็นผล มีขั้นตอน เป็นระบบ ก่อให้เกิดปัญญาที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดหมาย ดังนั้นเมื่อนำหลักการโยนิโสมนสิการที่ฝึกให้เกิดปัญญา มาเชื่อมโยงกับเนื้อหาหลักการการบริโภคในชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อเรียนรู้แล้วสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันของนักเรียน นักเรียนจึงเรียนรู้ได้ดีทั้งด้านเนื้อหาการบริโภค และด้านการคิดอย่างมีปัญญา อีกทั้งนักเรียนมีความพอใจ สนุกสนาน และมีเจตคติที่ดีต่อการฝึกอบรมและเห็นคุณค่าของการบริโภคด้วยปัญญา (ดูภาคผนวก ค รายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน) จึงรับมาปฏิบัติจนเกิดผลดีในการฝึกอบรม ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมบริโภคด้วยปัญญาสูงขึ้น

ผลการวิจัยนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ลำรอง บุตรโท (2543) ที่พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนหลักสูตรเรื่องทฤษฎีธรรมมิกัตถประโยชน์ ด้วยวิธีสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการแล้วมีพฤติกรรมปฏิบัติตามหลักสูตรสูงขึ้น ต่อมา สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์ (2546) พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรในพุทธศาสนาโดยการสอนแบบโยนิโสมนสิการแล้วมีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และ ผจจจิต อินทสุวรรณ และคณะ (2547) ที่พบว่า

การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของเยาวชน นอกจากนี้มีงานวิจัยที่พบว่า การทดลองสอนวิชาต่าง ๆ โดยประยุกต์หลักโยนิโสมนสิการ แล้วมีผลให้กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกนั้น มีการพัฒนาการคิดอย่างมีปัญญาในรูปแบบต่าง ๆ สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม คือ ความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรม (วรรณ สติวิจิตร. 2526) เจตคติที่ดีต่อการเรียน (สมาน สาครจิต. 2532) การวิเคราะห์ตนเอง (พจนารถ บัวเขียว. 2535) การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการตัดสินใจ (ปราณี สมสกุล. 2538) ความสามารถในการตัดสินใจ (อารมณ กัณทศวิกรม. 2536 และ สิริมา กลิ่นกุหลาบ. 2546) การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (อารุณี ไทยบัณฑิตย์. 2545)

กล่าวได้ว่าหลังการฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการแล้ว กลุ่มตัวอย่างจะมีพฤติกรรมปฏิบัติตามหลักธรรมสูงขึ้นซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ดี และมีพัฒนาการทางความคิดสูงขึ้น รู้จักคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล คิดเป็น คือมีปัญญานั้นเอง การคิดเป็น การคิดอย่างมีปัญญาย่อมนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ดีที่ถูกต้องรวมถึงพฤติกรรมการบริโภคด้วย ดังที่พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2535 ข : 25) กล่าวว่า โยนิโสมนสิการเป็นการใช้ความคิดอย่างถูกวิธีซึ่งเป็นองค์ธรรมสำคัญยิ่งในกระบวนการของการพัฒนาตน พัฒนาปัญญา เป็นองค์ธรรมที่จำเป็นสำหรับการมีชีวิตที่ดีงาม ดังนั้นหลังจากการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการแล้ว นักเรียนจึงมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาสูงขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนและมีชีวิตที่ดีงาม

ผลการวิจัยนี้ยังแสดงว่าชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นเป็นชุดฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพสูง ทั้งนี้เพราะสร้างขึ้นตามหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยบูรณาการหลักโยนิโสมนสิการกับเนื้อหาการบริโภคด้วยปัญญาที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน จึงเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้กิจกรรมในชุดฝึกอบรมเป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเองในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นทั้งในกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย การฝึกแก้สถานการณ์ตัวอย่าง การแสดงละครบทบาทสมมติ การได้วาที โดยนักเรียนช่วยกันทำงานเป็นกลุ่ม ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ มีปฏิสัมพันธ์พูดคุยซักถามกันและกัน ช่วยกันสรุปบทเรียนและจดบันทึกการสรุปทุกครั้ง นอกจากนี้นักเรียนยังเกิดความสนุกสนานในการเรียน แม้จะได้เรียนรู้เนื้อหาของโยนิโสมนสิการซึ่งเป็นเนื้อหาทางพุทธศาสนา นักเรียนได้เรียนความหมายหลักการ/วิธีคิด คุณค่า/ประโยชน์

และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งแม้ดูว่าอาจยากเกินไปสำหรับเด็ก แต่ผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี มีเจตคติที่ดีต่อการฝึกอบรมทั้งด้านการบริโภคนิยมและโยนิโสมนสิการ เมื่อนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีแล้วย่อมจะเกิดความตระหนักและยอมรับปฏิบัติจนเกิดพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ดังนั้นกล่าวได้ว่าชุดฝึกอบรมที่ใช้ในงานวิจัยนี้ นอกจากจะพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาได้แล้ว ยังช่วยให้นักเรียนมีความรู้และเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนเนื้อหาทางพุทธศาสนาด้วย

2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา มีพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามีความคงทนของพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา หลังจากล้นสุดการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่ได้ผลเช่นนี้เนื่องจากนักเรียนได้รับการฝึกอบรมอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องกัน 20 ครั้ง เป็นเวลา 1 เดือน ในเรื่องการบริโภคและการคิดอย่างมีปัญญาตามหลักโยนิโสมนสิการ อีกทั้งชุดฝึกอบรมเป็นชุดฝึกที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่มีความหมายต่อตนเองและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ในระหว่างการฝึกอบรมนักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนได้ฝึกทักษะหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ จนนักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง อีกทั้งนักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนจึงเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ทั้งด้านการบริโภคและการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ นักเรียนจึงรับไปประพฤติปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง

ในระหว่างการฝึกอบรมผู้วิจัยและอาจารย์ประจำชั้น ป.6/1 (ห้องกลุ่มตัวอย่าง) พบว่านักเรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ บางส่วนปฏิบัติอย่างจริงจังและตกเดือนเพื่อน ๆ หรือชักชวนเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติด้วย บางส่วนปฏิบัติไม่จริงจังนักแต่ก็มักพูดติดปากถึงความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม โดยพูดสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น ตัวอย่างคำพูดของนักเรียน เช่น “เราต้องคิดแบบเร้าคุณธรรมสิ” “อย่าใช้ของแพงนะต้องคิดแบบคุณค่าแท้” “ต้องใช้สมุดอย่างประหยัดเพราะกว่าจะได้สมุดมา 1 เล่มต้องเสียทรัพยากรไปตั้งหลายอย่าง” “ได้คะแนนน้อยดีกว่าสอบตก เพราะเราต้องคิดแบบเร้าคุณธรรม” เป็นต้น เหล่านี้เป็นตัวอย่างที่นักเรียนพูดเดือนเพื่อนหรือพูดสอนใจตนเอง แม้จะพูดอย่างจริงจัง หรือพูดเล่นปนจริงก็ตาม ก็แสดงว่านักเรียนมีความรู้และเห็นคุณค่าของเรื่องที่เรียนไป ซึ่งก็ได้ผลดีกว่าที่นักเรียนไม่ได้สนใจเลย และหลังจาก

การฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้วนักเรียนก็ยังคงปฏิบัติและพูดกันติดปากต่อมา จนเกิดความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

อาจารย์ประจำชั้นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ป.6/1) ยังได้รายงานถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาไว้ 2 กรณี หลังจากที่มีการฝึกอบรมเสร็จสิ้นไปแล้ว ดังนี้ **กรณีแรก** ในการจัดงานเลี้ยงวันขึ้นปีใหม่ของโรงเรียน มีนักเรียนคนหนึ่งขออนุญาตนำน้ำอัดลมมาเลี้ยงเพื่อน ๆ ในชั้น อาจารย์ประจำชั้นเห็นว่าเป็นโอกาสพิเศษนานที่ปีหนึ่งอนุญาต แต่น้ำอัดลมมาเลี้ยงเพื่อน ๆ ในชั้น อาจารย์ประจำชั้นเห็นว่าเป็นโอกาสพิเศษนานที่ปีหนึ่งอนุญาต แต่ปรากฏว่ามีน้ำอัดลมเหลือมากเกินกว่าครึ่ง คือนำมา 8 ขวดใหญ่แต่เหลือถึง 6 ขวด นอกจากนี้ขนมสำเร็จรูปชนิดถุง ก็มีนักเรียนนำมารับประทานเพียง 3 – 4 คนเท่านั้น เหตุการณ์นี้แตกต่างจากทุกปีที่ผ่านมาที่นักเรียนจะรับประทานขนมสำเร็จรูปชนิดถุงและดื่มน้ำอัดลมกันมาก และเมื่อผู้วิจัยสอบถามจากอาจารย์ประจำชั้นห้องอื่น ๆ (ป.6/2 – ป.6/4) ก็พบว่ามีความแตกต่างจากห้องที่เป็นกลุ่มทดลอง (ป.6/1) เช่นเดียวกัน **กรณีที่สอง** ในการประชุมนักเรียนห้อง ป.6/1 เพื่อจัดงานวันเด็กภายในห้องเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ลงมติว่าให้นำน้ำผลไม้มาเป็นเครื่องดื่มแทนน้ำอัดลม ทั้ง ๆ ที่อาจารย์ประจำชั้นไม่ได้กำหนดหรือชี้แนะอะไร จากเหตุการณ์จริงทั้งสองกรณีนี้แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความตระหนักและได้ปฏิบัติจริงแม้การฝึกอบรมจะเสร็จสิ้นไปแล้ว

ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาโดยใช้ชุดฝึกอบรมที่ใช้หลักโยนิโสมนสิการแล้ว นักเรียนได้มีความตระหนักและเห็นคุณค่าของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา จึงมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาสูงขึ้น และประพฤติปฏิบัติต่อเนื่อง จนเกิดความคงทนของพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาที่ใช้ในงานวิจัยนี้ เป็นชุดฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ ครู ผู้ปกครอง และผู้สนใจ สามารถนำไปใช้ฝึกได้โดยตรง หรือบูรณาการกับเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือดัดแปลงกิจกรรมและเวลาที่ฝึกตามความเหมาะสม เพื่อนำไปฝึกอบรมให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาเกิดผลกว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ผลจากงานวิจัยนี้และงานวิจัยอื่น ๆ พบว่าโยนิโสมนสิการเป็นการคิดตามหลักพุทธธรรมที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาการคิดอย่างมีปัญญา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ดีงาม ดังนั้นควรมีการฝึกอบรมการคิดตามหลักโยนิโสมนสิการให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย

3. ควรจัดโครงการพิเศษหรือชมรมในสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นๆเพื่อรณรงค์การบริโภคด้วยปัญญาให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในโรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นการสร้างบรรยากาศ และสถานการณ์ให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญา และเป็นการขยายเครือข่ายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรสร้างชุดฝึกอบรมและทดลองฝึกพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาให้นักเรียนระดับอื่น ๆ เพื่อให้ได้ต้นแบบชุดฝึกอบรมที่จะนำไปใช้พัฒนาเด็กและเยาวชนได้ทุกช่วงวัย

2. การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีคิดตามหลักโยนิโสมนสิการ 5 วิธี ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทดลองใช้วิธีคิดแบบอื่น ๆ อีก 5 วิธีที่เหลื้อมว่ามีวิธีคิดแบบใดที่เหมาะสมจะนำมาฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อจะได้ชุดฝึกอบรมที่ใช้วิธีคิดตามหลักโยนิโสมนสิการอย่างครบถ้วน

บรรณานุกรม

- ก่องแก้ว เจริญอักษร. (2539, มกราคม – มีนาคม). การสอนแนวโยนิโสมนสิการ : กิจกรรมแบบฝึกหัดและคุณธรรม. วารสารครุศาสตร์. 24 (3) : 23 – 34.
- ปราณี สมสกุล. (2538). เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยการสอนคิดแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ผจงจิต อินทสุวรรณ และคณะ. (2547). การวิจัยและพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริโภคด้วยปัญญาของเยาวชน. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พจนารถ บัวเขียว. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการวิเคราะห์ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการสอนแบบแก้ปัญหาที่ใช้วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2535 ก). การพัฒนาจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2535 ข.) วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปัญญา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542). เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พระราชวรมนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2543). กระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พระวรศักดิ์ วรรมโม. (2525). ครุกับศีลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักหนังสือธรรมบูชา.
- วรรณาส สุติวิจิตร. (2526). การทดลองสอนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จัดสำเนา.

- สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์. (2546). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประพฤตินตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับการสอนแบบไตรสิกขา. ปรินุญยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สमान สาครจิตร. (2532). สัมฤทธิ์ผลในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จัดสำเนา.
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม. (2542). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2540. กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- ลำรอง บุตรโท. (2543). ผลการสอนเรื่องทฤษฎีสมมุติฐานด้วยวิธีสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านพับ และโรงเรียนบ้านก่อ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา กลิ่นกุหลาบ. (2546). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการตัดสินใจของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนคุณธรรมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยด้วยชุดการสอนแบบโยนิโสมนสิการกับชุดการสอนแบบกระบวนการกระจำค่านิยม. ปรินุญยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชุมาล เกษมสุข. (2548). การปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็ก. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุน อมรวิวัฒน์. (2528). คิดอย่างครู. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกลคิมทอง.
- _____. (2530). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับสำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- _____. (2533). สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2545). คิดเป็นตามนัยพุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เมธีทิปส์.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2539). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อารมณ กัณทศวิกรม. (2536). ผลของการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการโดย
ใช้วิธีคิดแบบคุณโทษ และทางออกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

อารุณี ไทยบัณฑิตย์. (2545). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การฝึกคิดแบบโยนิโสมนสิการ.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Baudrillard, J. (1998). The Consumer Society : Myths & Structures. London : Sage.

Schiffman, Leon G. and Kanuk, Leslie L. (1994). Consumer Behavior. 5th ed.
New Jersey : Prentice – Hall.

ภาคผนวก ก
แบบวัดพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา

การอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง

ต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับการบริโภค การใช้สอยสิ่งของเครื่องใช้ ทรัพยากร และการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของนักเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละประโยคอย่างตั้งใจ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงบน..... ที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

1. ฉันรับประทานอาหารจนหมดจาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประจำ

บ่อยครั้ง

บางครั้ง

น้อยครั้ง

เกือบไม่เคย

ไม่เคย
2. ฉันเลือกดื่มน้ำเปล่าหรือน้ำผลไม้มากกว่าน้ำอัดลม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประจำ

บ่อยครั้ง

บางครั้ง

น้อยครั้ง

เกือบไม่เคย

ไม่เคย
3. ฉันใช้เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ที่มีราคาแพง ✓

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประจำ

บ่อยครั้ง

บางครั้ง

น้อยครั้ง

เกือบไม่เคย

ไม่เคย
4. ฉันมักซื้อสิ่งของเครื่องใช้ตามที่เพื่อนชักชวน ✓

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประจำ

บ่อยครั้ง

บางครั้ง

น้อยครั้ง

เกือบไม่เคย

ไม่เคย
5. ฉันอ่านฉลากก่อนซื้อสินค้า ✓

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประจำ

บ่อยครั้ง

บางครั้ง

น้อยครั้ง

เกือบไม่เคย

ไม่เคย
6. ฉันใช้สิ่งของเครื่องใช้ทุกอย่าง อย่างคุ้มค่า ✓

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประจำ

บ่อยครั้ง

บางครั้ง

น้อยครั้ง

เกือบไม่เคย

ไม่เคย
7. ฉันดื่มน้ำจนหมดแก้วไม่เหลือทิ้ง ✗

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประจำ

บ่อยครั้ง

บางครั้ง

น้อยครั้ง

เกือบไม่เคย

ไม่เคย

8. ฉันจะซื้อของเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น ✓

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

9. ฉันไม่ค่อยกับเพื่อนทางโทรศัพท์นาน ๆ แม้จะมีโปรโมชั่น ✓

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

10. เมื่อมีเวลาว่างที่โรงเรียน ฉันจะรีบทำการบ้านให้เสร็จ ✕

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

11. ฉันรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ✓

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

12. ฉันชอบเปิดโทรศัพท์ไว้เป็นเพื่อนแก้เหงา แม้ฉันจะไม่ดู ✕

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

13. ฉันจะเปิดไฟเท่าที่จำเป็น ✕

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

14. ฉันเปิดก๊อกน้ำตลอดเวลาขณะแปรงฟัน ✕

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

15. ฉันใช้กระดาษหรือสมุดอย่างคุ้มค่าทั้ง 2 หน้า ✓

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

16. ในวันหยุด ฉันชอบชวนคุณพ่อคุณแม่ไปเดินเที่ยวศูนย์การค้า ✕

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

17. ฉันมักคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

18. ฉันใช้เวลาอ่านหนังสือการ์ตูนมากกว่าอ่านหนังสือเรียน

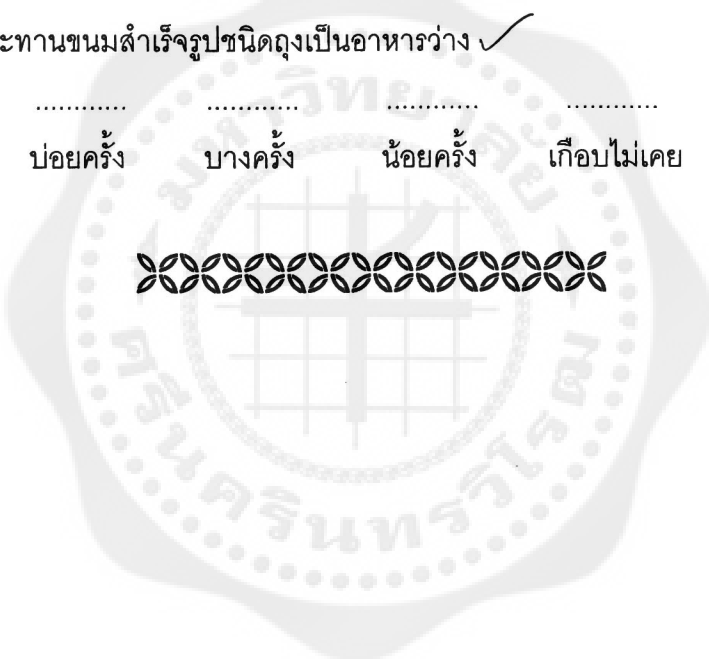
.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

19. ฉันใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนมากกว่าความเพลิดเพลิน

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

20. ฉันมักรับประทานขนมสำเร็จรูปชนิดถุงเป็นอาหารว่าง ✓

.....					
ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	เกือบไม่เคย	ไม่เคย

ภาคผนวก ข
ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรบริโภคด้วยปัญญา

กิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริโภคด้วยปัญญา

ชื่อกิจกรรม ตลาดกินฉลาดใช้

เวลา 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียน

1. มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการบริโภคด้วยปัญญา
2. วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย และความน่าเชื่อถือของโฆษณา
3. เลือกซื้อสินค้าอย่างมีเหตุผลจากการพิจารณาโฆษณาและฉลากสินค้า
4. เสนอแนวทางในการบริโภคด้วยปัญญา

หลักการ / แนวคิด

1. การบริโภคเป็นการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการ เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเรา เราต้องรู้จักบริโภคด้วยปัญญาคือ ก่อนเลือกซื้อสินค้าและบริการเราต้องพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่าที่สุด
2. โฆษณาและฉลากสินค้าเป็นแหล่งข้อมูลของสินค้าและบริการที่เราควรพิจารณาอย่างถี่ถ้วนและระมัดระวัง ไม่หลงเชื่อคำโฆษณา

กิจกรรม

ครั้งที่ 1

ขั้นนำ ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

1. ครูนำนักเรียนสนทนาถึงการโฆษณาสินค้าที่มีอย่างมากมายตามสื่อต่าง ๆ
2. นักเรียนดูตัวอย่างโฆษณาจากแผ่นพับ หนังสือพิมพ์ แล้วแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 6 – 7 คน รับผิดชอบโฆษณา กลุ่มละ 1 ชิ้น วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของโฆษณาว่าน่าเชื่อถือเพียงใด และกลุ่มของนักเรียนจะซื้อสินค้านั้นหรือไม่เพราะเหตุใด ทำในใบงาน 1 (15 นาที)
2. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน (15 นาที)

ขั้นสรุป 1. นักเรียนช่วยกันสรุปข้อดี ข้อเสียของการโฆษณา (10 นาที)

สรุปแนวนี้ การโฆษณาสินค้าและบริการ มีข้อดีคือช่วยให้ผู้บริโภคทราบข้อมูลต่าง ๆ ของสินค้านั้น เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อ ข้อเสียคือถ้าโฆษณาเกินความเป็นจริงจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดและเมื่อใช้สินค้าและบริการนั้นแล้วอาจทำให้เกิดโทษ ดังนั้นผู้บริโภคต้องรู้จักวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ หรือความเป็นไปได้ของโฆษณา พิจารณาให้ถี่ถ้วน ก็จะช่วยให้เลือกซื้อสินค้าและบริการได้อย่างมีคุณภาพและคุ้มค่า

ครั้งที่ 2

ขั้นนำ ครูนำนักเรียนสนทนาว่าหากจะซื้อสินค้าชนิดหนึ่ง ซึ่งมีหลายยี่ห้อ นักเรียนจะมีวิธีตัดสินใจอย่างไรว่าจะซื้อยี่ห้อไหน (5 นาที)

- ขั้นกิจกรรม**
1. นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 6 – 7 คน รับผิดชอบอย่างสินค้าหรือฉลากสินค้า กลุ่มละ 1 ชนิด แต่ต่างยี่ห้อกันประมาณ 3 – 4 ยี่ห้อ (เช่น สบู่ ยาสีฟัน ยาสระผม ครีมนวดผม นม UHT ขนมประเภทคุกกี้ ช็อกโกแลต ฯลฯ)
ให้นักเรียนพิจารณาว่าจะซื้อยี่ห้อใด โดยพิจารณาจากข้อมูลบนฉลากสินค้า เช่น ชื่อสินค้า ราคา สรรพคุณ (คุณภาพ) วิธีใช้ ส่วนประกอบ วันผลิต วันหมดอายุ แหล่งผลิต เป็นต้น ทำในใบงาน 2 (15 นาที)
 2. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานกลุ่ม (15 นาที)
 3. นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม (5 นาที)
 - วิธีการพิจารณาฉลากสินค้า
 - ประโยชน์ของฉลากสินค้า

ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันเสนอแนวทางในการบริโภคอย่างมีปัญญา (10 นาที)

เช่น

- พิจารณาความจำเป็น เป็นอันดับแรก
- เลือกซื้อสินค้าอย่างมีเหตุผล
- พิจารณาคุณภาพราคา ประโยชน์ที่แท้จริง
- ศึกษาข้อมูลจากฉลากสินค้า
- อย่าเชื่อคำโฆษณาง่าย ๆ

ฯลฯ

หมายเหตุ เวลาที่กำหนดให้ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละข้อนั้นเป็นเวลาโดยประมาณเท่านั้น ไม่กำหนดตายตัว อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ตัวอย่างโฆษณา
2. ตัวอย่างสินค้า หรือฉลากสินค้า
3. ใบงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วม
 - การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
 - การสนทนาโต้ตอบ
 - การทำงานกลุ่ม
 - การนำเสนอผลงานกลุ่ม
2. ตรวจใบงาน

กิจกรรมเรื่องฉลาดกินฉลาดใช้

1. ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่า ตัวอย่างโฆษณาที่ได้รับ น่าเชื่อถือหรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. กลุ่มนักเรียนจะซื้อสินค้าตามโฆษณานี้หรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้ร่วมงาน

.....

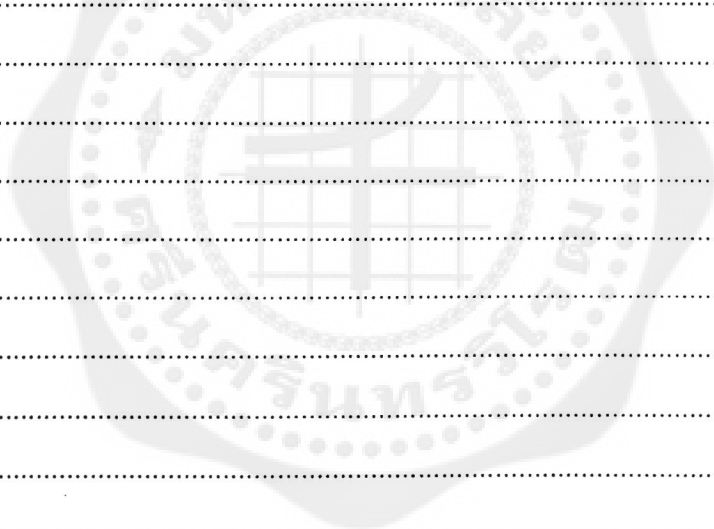
.....

.....

กิจกรรมเรื่องฉลาดกินฉลาดใช้

หลังจากพิจารณาข้อมูลบนฉลากสินค้าชนิดเดียวกัน แต่ต่างยี่ห้อในรายละเอียดต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อสินค้า ราคา ปริมาณ สรรพคุณ (คุณภาพ) วิธีใช้ ส่วนประกอบ วันผลิต วันหมดอายุ ฯลฯ แล้วกลุ่มของนักเรียนจะเลือกซื้อสินค้านี้ห้อใด เพราะเหตุใด

ผู้ร่วมงาน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมวิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม

ชื่อกิจกรรม คุณค่าที่แท้

เวลา 4 ครั้ง (ครั้งละ 50 นาที)

วัตถุประสงค์

1. บอกความแตกต่างระหว่างคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม
2. วิเคราะห์คุณค่าแท้ – คุณค่าเทียมของสิ่งที่กำหนดให้
3. วิเคราะห์ผลของการคิดแบบคุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม
4. แสดงการตัดสินใจเลือกปฏิบัติในการใช้สิ่งของและการกระทำในสถานการณ์ที่กำหนดให้โดยวิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม

หลักการ / แนวคิด

1. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม หมายถึง การคิดพิจารณาเกี่ยวกับการบริโภคหรือใช้สอยที่มุ่งเน้นคุณค่าแท้ คือประโยชน์ที่แท้ สนองความต้องการของชีวิตได้อย่างแท้จริงมากกว่าที่จะเน้นคุณค่าเทียมที่มุ่งสนองตัณหา
2. การรู้จักคิดแบบรู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม จะช่วยให้เข้าใจคุณสมบัติ และหน้าที่ประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ช่วยให้เรารู้จักเลือกปฏิบัติ เลือกใช้สอยปัจจัยสี่และทรัพยากรต่าง ๆ ตลอดจนการกระทำสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเกิดคุณค่าที่แท้จริง เกิดประโยชน์สูงสุด

กิจกรรม

คาบที่ 1

ขั้นนำ

นักเรียนพิจารณาดินสอ 2 แท่ง (5 นาที)

แบบ ก เป็นดินสอธรรมดา ราคาแท่งละ 3 บาท

แบบ ข เป็นดินสอที่มีสีสั่นและลวดลายสวยงาม มีตุ๊กตา
ประดับที่ส่วนหัวของดินสอ มียี่ห้อ นำเข้าจาก
ต่างประเทศราคาแท่งละ 30 บาท

ขั้นกิจกรรม

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม อภิปรายกลุ่มย่อยว่า กลุ่มของนักเรียนจะซื้อดินสอแบบไหน ก หรือ ข เพราะเหตุใด (ใช้เวลา 5 นาที)

2. ส่งตัวแทนรายงานผลการอภิปรายกลุ่ม
 - กลุ่มที่ชื่อแบบ ก เพราะเหตุใด
 - กลุ่มที่ชื่อแบบ ข เพราะเหตุใด
 สรุปสาเหตุที่ชื่อ แล้วแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่
3. นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันสรุปว่า ประโยชน์ที่แท้จริงของดินสอคืออะไร ครูโยงเข้าสู่เรื่องการคิดแบบคุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม
4. นักเรียนช่วยกันระบุ
 - 1) คุณค่าแท้ของดินสอ
 - 2) คุณค่าเทียมของดินสอ
5. นักเรียนช่วยกันอธิบายความหมายของคุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม โดยครูช่วยชี้แนะ

คุณค่าแท้ หมายถึง คุณค่าหรือประโยชน์ที่แท้จริงของสิ่งต่าง ๆ

คุณค่าเทียม หมายถึง คุณค่าหรือประโยชน์ที่คนเราเสริมเพิ่มให้แก่สิ่งต่างๆ ซึ่งเกินคุณค่าหรือประโยชน์ที่แท้จริง

กิจกรรมข้อ 2-5 ใช้เวลา 30 นาที

ขั้นสรุป

- นักเรียนสรุปร่วมกันในกลุ่มใหญ่ (10 นาที)
- การคิดแบบคุณค่าแท้ มีผลอะไรต่อตัวนักเรียนและครอบครัว
 - การคิดแบบคุณค่าเทียม มีผลอะไรต่อตัวนักเรียนและครอบครัว
 - การคิดแบบรู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม หมายถึง การคิดพิจารณาเกี่ยวกับการบริโภคหรือใช้สอยที่มุ่งเน้นคุณค่าแท้ คือประโยชน์ที่แท้จริงสนองความต้องการของชีวิตได้อย่างแท้จริงมากกว่าที่จะเน้นคุณค่าเทียมที่มุ่งสนองตัณหา

ครั้งที่ 2

ขั้นนำ

ทบทวนความหมายของคุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนชมการแสดงสถานการณ์ตัวอย่าง (ซึ่งแสดงโดยนักเรียนหญิง 2 คน) (5 นาที)
- คนที่ 1 : ฉันชื่อคุณร่ำรวย ฉันรวยสมชื่อ มีเงินเยอะเยอะ อยากซื้ออะไรก็ได้ ฉันชอบใช้ของมียี่ห้อ ราคาแพง นำเข้าจากเมืองนอก โดยเฉพาะกระเป๋าถือ อย่างเช่น โบนีราคา

50,000 บาท ซื้อจากประเทศฝรั่งเศส เขียวนะ แหมสวย
จริง ๆ ถือแล้วภูมิใจในตัวเองจังเลยคะ

คนที่ 2 : ฉันซื้อคุณอยากสวย ฉันอยากสวยสมซื้อ เพราะจะได้ซื้อ
ของที่ชอบได้ เห็นคุณร่ำรวยถือกระเป๋าใบละ 50,000
บาท แล้วอยากถือบ้างจริง ๆ แต่ไม่มีเงินพอ ทำได้นะ
(ทำท่าครุ่นคิด) อ้อ! รู้แล้วไปกู้จากบริการเงินด่วนดีกว่า
จะได้ไปซื้อกระเป๋าถือไม่น้อยหน้าเขา

2. นักเรียนวิจารณ์การกระทำของคุณร่ำรวย และคุณอยากสวย
(5 นาที)

3. แบ่งนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม แต่ละกลุ่มทำใบงาน 1 ช่วยกันคิดจะให้
คำแนะนำอะไรแก่คุณร่ำรวย และคุณอยากสวย (ใช้เวลา 10 นาที)

4. ส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอรายงาน (15 นาที)

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปร่วมกัน (10 นาที)

- คำแนะนำที่ให้แก่คุณร่ำรวย และคุณอยากสวย
- ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้

ครั้งที่ 3 ขั้นนำ

ครูนำอภิปรายว่านอกจากการใช้กระเป๋าราคาแพงแล้ว นักเรียน
ช่วยกันบอกว่า ในการดำเนินชีวิตประจำวันเราได้พบการกระทำที่
แสดงถึงการคิดแบบคุณค่าเทียมอะไรอีกบ้าง จดบันทึกบนกระดานดำ
ให้เห็นชัดเจน (10 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. จากข้อมูลในขั้นนำบนกระดานดำ ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์
ว่าจะเกิดผลอะไรต่อสังคม (10 นาที)
2. แบ่งนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม แต่ละกลุ่มแต่งเรื่องที่แสดงถึงการมีความ
คิดทั้งแบบคุณค่าแท้ และแบบคุณค่าเทียม และการตัดสินใจเลือก
ปฏิบัติ นำเสนอเป็นบทบาทสมมติ ในหัวข้อต่อไปนี้
 - (1) การใช้โทรศัพท์มือถือ
 - (2) การรับประทานอาหาร
 - (3) การแต่งกาย

(4) การใช้เวลาว่างในวันหยุด

- ให้มีเนื้อหา
- ถ้าคิดแบบคุณค่าแท้จะอย่างไร
 - ถ้าคิดแบบคุณค่าเทียมจะอย่างไร
 - ในที่สุดปฏิบัติอย่างไร

นักเรียนจับฉลาก ให้ 2 กลุ่ม แต่งหัวข้อเดียวกัน โดยต่างกลุ่มต่างทำ ไม่ใช่ทำด้วยกัน

- ให้เวลาแต่งเรื่องและเตรียมการแสดงจนหมดเวลา (ประมาณ 30 นาที)
- แสดงบทบาทสมมุติในครั้งต่อไปโดยให้เวลากลุ่มละ 3 นาที

ครั้งที่ 4

ขั้นนำ

ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงการเตรียมความพร้อมของกิจกรรมแสดงบทบาทสมมุติ (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. แต่ละกลุ่มนำเสนอบทบาทสมมุติ กลุ่มละ 3 นาที เมื่อ 2 กลุ่มแสดงจบ 1 เรื่อง ให้นักเรียนช่วยกันสรุปวิธีการปฏิบัติของแต่ละเรื่อง (ประมาณ 25 นาที)
2. นักเรียนสรุปร่วมกัน (10 นาที)
 - 2.1 ความหมายคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม
 - 2.2 ความหมายของการคิดแบบรู้คุณค่าแท้คุณค่าเทียม
 - 2.3 การคิดแบบคุณค่าแท้มีประโยชน์อะไรบ้าง
 - 2.4 การคิดแบบคุณค่าเทียมมีโทษอะไรบ้าง
 - 2.5 ข้อคิด / ข้อควรปฏิบัติ

ขั้นสรุป

นักเรียนแต่ละคนจดบันทึกผลการสรุปและวิเคราะห์ ในข้อ 2.1 – 2.5 ลงใบงาน 2 (10 นาที)

หมายเหตุ

เวลาที่กำหนดให้ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละข้อนั้น เป็นเวลาโดยประมาณเท่านั้น ไม่กำหนดตายตัว อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

สื่อการจัดกิจกรรม

1. ดินสอที่เป็นตัวอย่าง การอภิปราย
2. กรณียตัวอย่าง
3. กรณีศึกษาที่นักเรียนแต่งเรื่องแสดงบทบาทสมมุติ
4. ใบงาน

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วม
 - การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
 - การสนทนาโต้ตอบ
 - การทำงานกลุ่ม
 - การแสดงบทบาทสมมุติ
 - การเขียนคำตอบบนกระดาน
2. ตรวจใบงาน

กิจกรรมเรื่องคุณค่าที่แท้

นักเรียนช่วยกันให้คำแนะนำแก่คุณร่ำรวยและคุณอยากรวย

คุณร่ำรวย	คุณอยากรวย

ผู้ร่วมงาน
.....
.....

กิจกรรมวิธีคิดแบบเจ้าคุณธรรม

ชื่อกิจกรรม คิดด้านดีมีประโยชน์

เวลา 3 ครั้ง (ครั้งละ 50 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เข้าใจความหมาย / วิธีคิด และสามารถคิดแบบเจ้าคุณธรรม
2. วิเคราะห์ผลดีของการคิดแบบเจ้าคุณธรรม
3. แก้ไขสถานการณ์ตัวอย่างโดยใช้วิธีคิดแบบเจ้าคุณธรรม
4. บอกวิธีนำการคิดแบบเจ้าคุณธรรมไปใช้ในการบริโภค และการดำเนินชีวิตประจำวัน

หลักการ / แนวคิด

1. การคิดแบบเจ้าคุณธรรม หมายถึง วิธีคิดที่โน้มไปในทางที่ดีงาม เป็นประโยชน์ เป็นกุศล ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น ต่อเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ช่วยให้มีจิตใจที่ดี คิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์
2. ในการบริโภคใช้สอยในชีวิตประจำวัน เราสามารถนำวิธีคิดแบบเจ้าคุณธรรมมาใช้ เพื่อให้เราบริโภคใช้สอยอย่างประหยัด มีคุณค่า เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อตนเอง ต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม

กิจกรรม

ครั้งที่ 1

ขั้นนำ

นักเรียนพิจารณาแก้วน้ำที่มีน้ำอยู่ครึ่งแก้ว (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ ซึ่งจะมีทั้งการคิดทางด้านบวกและด้านลบ แล้วสรุปความคิดเห็นทั้ง 2 ด้าน เปรียบเทียบกัน เขียนข้อสรุปให้เห็นชัดเจนบนกระดานดำ (10 นาที)
2. ครูเน้นประเด็นการคิดทางด้านบวก โดยให้นักเรียนคิดว่าน้ำครึ่งแก้วใช้ประโยชน์ได้ไหม อะไรบ้าง (5 นาที)
3. ครูเล่าตัวอย่างหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์เสนอข่าวและภาพสตรีสมาคมแห่งหนึ่ง นำเสื้อผ้าและข้าวของเครื่องใช้ไปแจกเด็กนักเรียนและชาวบ้านในชนบท โดยลงภาพขณะที่กำลังแจกของอย่างยิ้มแย้มแจ่มใส (เรื่องจากสุมน อมรวิวัฒน์. 2545 : 33)

- นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวดังกล่าว
- นักเรียนแสดงความคิดเห็นทั้งด้านบวก และด้านลบ คนที่คิดในด้านลบอาจรู้สึกหมั่นไส้ว่าคุณหญิงคุณนายเหล่านั้นทำบุญเอาหน้า อยากเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์และอยากออกโทรทัศน์ อยากโฆษณาตัวเองมากกว่าอยากช่วยเหลือคนจน
- ส่วนคนที่คิดในด้านบวก ก็น่ายินดีกับเด็กและชาวบ้านที่ได้รับความช่วยเหลือ ถึงแม้ว่าคุณหญิงคุณนายจะได้หน้า แต่เขาก็ได้ช่วยเหลือเด็กและชาวบ้านที่ยากจน ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ดี (10 นาที)

4. นักเรียนแสดงความคิดเห็น (5 นาที)

- (1) ผลดีของการคิดทางด้านบวก
- (2) ผลเสียของการคิดทางด้านลบ

ขั้นสรุป

(15 นาที)

1. นักเรียนสรุปวิธีการคิดของการคิดทั้งสองแบบ

- คิดด้านลบ มักคิดตามอารมณ์ คิดตามกิเลส คือความโลภ โกรธ หลง ซึ่งมักเป็นด้านร้าย
- คิดด้านบวก เป็นการคิดในด้านดี มีเหตุผล คิดสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์

2. นักเรียนสรุปความหมายการคิดแบบด้านบวก เรียกว่า เป็นการคิดแบบเร้าคุณธรรม ซึ่งหมายถึง วิธีคิดที่โน้มไปในทางที่ดีงาม เป็นประโยชน์ เป็นกุศล ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น ต่อเหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม ช่วยให้มีจิตใจที่ดี คิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์

3. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า

ในชีวิตประจำวัน เราสามารถนำวิธีคิดแบบเร้าคุณธรรมมาใช้เพื่อให้เราดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องและมีคุณค่า คือเมื่อคิดจะทำอะไรตามใจตัวเอง ตามความสบาย ตามความเคยชิน ซึ่งไม่มีประโยชน์ หรือมีประโยชน์น้อย ก็ให้คิดแบบเร้าคุณธรรม โดยพยายามคิดโน้มไปในทางที่ถูกต้อง ดีงาม มีเหตุผล และเลือกทำพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์มากกว่าแม้จะฝืนใจตนเองบ้าง

ครั้งที่ 2

ขั้นนำ

ทบทวนความหมาย และผลดีของวิธีการคิดแบบเร้าคุณธรรม (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. ครูเตรียมนักเรียนไว้กลุ่มหนึ่ง ประมาณ 6 – 7 คน ให้เรียกร่องขอเปิดแอร์ในการเรียนวันนี้ (ช่วงที่ฝึกกิจกรรมนี้เป็นเดือนพฤศจิกายน อากาศไม่ร้อน)
2. ครูให้นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าควรเปิดแอร์หรือไม่ หากนักเรียนไม่ได้ใช้วิธีการคิดแบบเร้าคุณธรรมให้ครูพยายามชี้นำนักเรียน
3. สรุปความคิดเห็นของนักเรียน
กิจกรรมข้อ 1 – 3 ใช้เวลา 15 นาที
4. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม ให้แก้ไขเหตุการณ์หรือเลือกปฏิบัติในสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยใช้วิธีการคิดแบบเร้าคุณธรรม แล้วนำเสนอโดยการแสดงบทบาทสมมติ แสดงให้เห็นวิธีคิดและเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจและการปฏิบัติในสถานการณ์ 4 แบบ นักเรียน 2 กลุ่ม ทำหัวข้อเดียวกัน
 - 4.1 เย็นวันหนึ่งขณะที่นักเรียนกำลังเคร่งเครียดทำการบ้าน ซึ่งมีหลายอย่าง เพื่อนข้างบ้านก็มาชวนไปเล่น นักเรียนกำลังเบื่ออยู่พอดี อยากไปเล่นด้วย แต่การบ้านก็ยังไม่เสร็จ
 - 4.2 นักเรียนกำลังเรียนหนังสือ กำลังฟังอาจารย์อย่างตั้งใจ เพื่อนที่นั่งข้าง ๆ ก็ชวนคุยถึงเกมคอมพิวเตอร์ที่นักเรียนสนใจ
 - 4.3 อากาศร้อน นักเรียนรู้สึกกระหายน้ำมาก อยากดื่มน้ำอัดลมที่ซ่าและเย็นเจี๊ยบสัก 1 กระป๋อง แต่คุณแม่ไม่อนุญาต กลับบอกให้ดื่มน้ำเปล่าแทน
 - 4.4 ในวันเสาร์นักเรียนมีเวลาว่างจึงชวนพี่ไปเดินเที่ยวที่ห้างสรรพสินค้าเพื่อฆ่าเวลา แต่พี่ของนักเรียนไม่เห็นด้วยบอกว่าเสียเวลา

ให้นักเรียนวางแผนการทำงาน จนหมดเวลาครั้งนี้ (ประมาณ 30 นาที) แล้วนำเสนอในคราวหน้าให้เวลานำเสนอกลุ่มละ 3 นาที

ครั้งที่ 3

ขั้นนำ

ครูนำเสนอว่า ก่อนที่จะถึงเวลาฝึกวันนี้ นักเรียนได้คิดแบบร่าง
คุณธรรมในเหตุการณ์อะไรบ้างหรือไม่ ให้นักเรียนเล่าสู่กันฟัง (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอบทบาทสมมติ กลุ่มละประมาณ 3 นาที (25 นาที)
2. นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้
3. นักเรียนช่วยกันคิดว่าจะนำวิธีคิดแบบร่างคุณธรรมไปใช้
ประโยชน์ในการบริโภค / ให้อภัย ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง
กิจกรรมข้อ 2 – 3 ใช้เวลา 10 นาที

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปและบันทึกในใบงาน (10 นาที)

1. ความหมายของการคิดแบบร่างคุณธรรม
2. ผลดีของการคิดแบบร่างคุณธรรม
3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม
4. นักเรียนจะนำวิธีคิดแบบร่างคุณธรรมไปใช้ประโยชน์ในการบริโภค/
ให้อภัยในชีวิตประจำวันอย่างไร

หมายเหตุ

เวลาที่กำหนดให้ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละข้อนั้น เป็นเวลาโดย
ประมาณเท่านั้น ไม่กำหนดตายตัว อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

สื่อการจัดกิจกรรม

1. แก้วน้ำบรรจุน้ำครึ่งแก้ว
2. ตัวอย่างข่าว
3. สถานการณ์ตัวอย่าง
4. ใบงาน

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วม
 - การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
 - การเขียนคำตอบบนกระดานดำ
 - การสนทนาโต้ตอบ
 - การทำงานกลุ่ม
 - การแสดงบทบาทสมมติ
2. ตรวจใบงาน

กิจกรรมเรื่องคิดด้านดี มีประโยชน์

ชื่อ..... ป.6/..... เลขที่.....
บันทึกสรุป

- 1. การคิดแบบเร้าคุณธรรม หมายถึง.....
.....
.....
- 2. ผลดีของการคิดแบบเร้าคุณธรรม คือ.....
.....
.....
- 3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม
.....
.....
- 4. ตัวอย่างการนำวิธีคิดแบบเร้าคุณธรรมไปใช้ในการบริโภค / ใช้สอยในชีวิตประจำวัน
.....
.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมวิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก

ชื่อกิจกรรม รู้คุณ รู้โทษ รู้ทางออก

เวลา 4 ครั้ง (ครั้งละ 50 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เข้าใจความหมาย และวิธีคิดแบบเห็นคุณ โทษ และทางออก
2. แยกแยะข้อดี ข้อเสีย จากสถานการณ์ที่กำหนดให้แล้วเสนอทางออกที่ดีที่สุดที่เหมาะสม
3. บอกประโยชน์ของการคิดแบบเห็นคุณ โทษ และทางออก

หลักการ / แนวคิด

วิธีคิดแบบเห็นคุณ โทษ และทางออก เป็นการคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง โดยมองเห็นและยอมรับความจริงว่ามีทั้งด้านดี (เป็นคุณ) และด้านเสีย (เป็นโทษ) เมื่อเรามองเห็นทั้งด้านดีและด้านเสียแล้ว เราสามารถคิดหาทางออกหรือเลือกการปฏิบัติที่ดีที่สุดได้ เกิดประโยชน์ที่สุด รวมทั้งแก้ปัญหาได้ดีที่สุดตามสถานะที่เป็นอยู่

กิจกรรม

ครั้งที่ 1

ขั้นนำ

ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

1. นักเรียนฟังสถานการณ์ตัวอย่าง ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง โทรศัพท์มือถือของนักเรียนหายกันมาก ครูใหญ่จึงมีคำสั่งห้ามนักเรียนนำโทรศัพท์มือถือมาโรงเรียน
2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนวิเคราะห์ร่วมกัน (10 นาที)
 - การใช้โทรศัพท์มือถือในโรงเรียนมีข้อดี ข้อเสียอย่างไร
 - การไม่ใช้โทรศัพท์มือถือในโรงเรียนมีข้อดี ข้อเสียอย่างไร
 สรุปเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนบนกระดานดำ
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม สมมติว่าเป็นสภานักเรียน จะหาทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร เพื่อนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนพิจารณา
ทำในใบงาน 1 (10 นาที)

3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่ม (15 นาที)
4. นักเรียนช่วยกันเลือกทางออกที่ดีที่สุด (5 นาที)
- ขั้นสรุป** ครูนำอภิปรายสรุปว่าทุกสิ่งทุกอย่าง ทุกเหตุการณ์มีทั้งด้านดี และด้านเสีย ยามมองเพียงด้านใดด้านหนึ่ง เราต้องพิจารณาทั้ง 2 ด้าน ให้อบรอบแล้วจึงจะหาทางออกที่ดีที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุดได้ (5 นาที)

ครั้งที่ 2

ขั้นนำ

ทบทวนวิธีการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างเกิดประโยชน์สูงสุด และมีโทษน้อยที่สุด (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างสิ่งของเครื่องใช้หรือการกระทำในชีวิตประจำวันที่มีทั้งข้อดี ข้อเสีย แล้วช่วยกันหาทางออกโดยคร่าว ๆ (10 นาที)
2. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียและทางออกของการดูโทรทัศน์ ให้นักเรียนออกมาเขียนบนกระดานดำให้เห็นชัดเจน (10 นาที)
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม เตรียมข้อมูลสำหรับได้วาที แบบไม่เต็มรูปแบบ โดยฝ่ายเสนอให้หาข้อดี ฝ่ายค้านให้หาข้อเสียในหัวข้อ
 - (1) การใช้คอมพิวเตอร์
 - (2) การอ่านหนังสือการ์ตูน
 นักเรียนสรุปข้อมูลที่เตรียมลงในใบงาน 2
4. ครูอธิบายวิธีการได้วาทีไม่เต็มรูปแบบ ดังนี้
 - ฝ่ายเสนอให้หาข้อดี ฝ่ายค้านให้หาข้อเสีย
 - นักเรียนทุกคนเป็นผู้ได้วาที แต่ละคนจะได้กี่ประโยค ก็ข้อก็ได้ ให้ตกลงกันเองภายในกลุ่ม
 - การได้ไม่จำกัดเวลา ให้ได้จนหมดข้อมูล สลับกันทีละคน ระหว่างฝ่ายเสนอกับฝ่ายค้าน
 - กำหนดฝ่ายเสนอ ฝ่ายค้าน และคู่ได้วาทีดังนี้

การใช้คอมพิวเตอร์ ฝ่ายเสนอ คือกลุ่ม 1, 2

ฝ่ายค้าน คือกลุ่ม 3, 4

กลุ่ม 1 ได้กับกลุ่ม 3

กลุ่ม 2 ได้กับกลุ่ม 4

การอ่านหนังสือการ์ตูน ฝ่ายเสนอ คือ กลุ่ม 5, 6

ฝ่ายค้าน คือ กลุ่ม 7, 8

กลุ่ม 5 ได้กับกลุ่ม 7

กลุ่ม 6 ได้กับกลุ่ม 8

5. ให้นักเรียนเตรียมข้อมูลจนหมดเวลา (ประมาณ 20 นาที) ให้
ได้วาทีในครั้งต่อไป

ครั้งที่ 3

ขั้นนำ

ครูนำนักเรียนสนทนาถึงการเตรียมข้อมูลและการเตรียมตัวได้วาทีแบบ
ไม่เต็มรูปแบบของนักเรียน (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนได้วาที (แบบไม่เต็มรูปแบบ) ในหัวข้อ “การใช้
คอมพิวเตอร์” (20 นาที)
คู่แรก กลุ่ม 1 กับ กลุ่ม 3
คู่ที่สอง กลุ่ม 2 กับ กลุ่ม 4
2. นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันสรุปข้อมูลทั้งด้านดี และด้านเสีย ของการ
ใช้คอมพิวเตอร์ (5 นาที)
3. นักเรียนทั้งชั้นช่วยกันหาทางออกของการใช้คอมพิวเตอร์ คือจะใช้
อย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเกิดผลเสียน้อยที่สุด (10 นาที)

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของการคิดแบบเห็นคุณโทษและ
ทางออก (ครูช่วยชี้แนะได้) และจดบันทึกในใบงาน 3 (10 นาที)
การคิดแบบเห็นคุณโทษ และทางออก หมายถึงวิธีคิดวิเคราะห์
สิ่งต่าง ๆ และเหตุการณ์ทั้งปวงตามความเป็นจริง โดยมองเห็นและ
ยอมรับความจริงว่ามีทั้งด้านดี (เป็นคุณ) และด้านเสีย (เป็นโทษ)
เมื่อมองเห็นทั้งด้านดี และด้านเสียแล้วจะสามารถคิดหาทางออกหรือ
เลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดได้

ครั้งที่ 4**ขั้นนำ**

น่านักเรียนสนทนาและแสดงความคิดเห็นถึงการได้วาทีแบบไม่เต็มรูปแบบว่าชอบหรือไม่ แตกต่างจากการได้วาทีอย่างไร (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนได้วาที (แบบไม่เต็มรูปแบบ) ในหัวข้อ
“การอ่านหนังสือการ์ตูน” (20 นาที)
คู่แรก กลุ่ม 5 กับ กลุ่ม 7
คู่ที่สอง กลุ่ม 6 กับ กลุ่ม 8
2. นักเรียนช่วยกันสรุปข้อมูลทั้งด้านดี และด้านเสียของการอ่านหนังสือการ์ตูน (5 นาที)
3. นักเรียนช่วยกันหาทางออกของการอ่านหนังสือการ์ตูน (10 นาที)

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปร่วมกันและจดบันทึกในใบงาน 3 (10 นาที)

- ประโยชน์ของการคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก
- ข้อคิด / ข้อควรปฏิบัติที่ได้จากกิจกรรม

หมายเหตุ

เวลาที่กำหนดให้ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละข้อนั้น เป็นเวลาโดยประมาณเท่านั้น ไม่กำหนดตายตัว อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

สื่อการจัดกิจกรรม

1. สถานการณ์ตัวอย่าง
2. ใบงาน

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วม ความถูกต้อง
 - การอภิปราย แสดงความคิดเห็น การคิดวิเคราะห์
 - การสนทนา ได้ตอบ
 - การได้วาที
 - การทำกิจกรรมกลุ่ม
2. ตรวจใบงาน

กิจกรรมเรื่องรู้คุณ รู้โทษ รู้ทางออก

สถานการณ์ ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง โทรศัพท์มือถือของนักเรียนหายกันมาก
ครูใหญ่จึงสั่งห้ามนักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือในโรงเรียน
ถ้านักเรียนเป็นกลุ่มสภานักเรียน จะมีวิธีแก้ปัญหาได้อย่างไร เพื่อนำ
เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียน

ผู้ร่วมงาน

.....

.....

.....

กิจกรรมเรื่อง รู้คุณ รู้โทษ รู้ทางออก

การเตรียมข้อมูลสำหรับโต่วาที

☐ ฝ่ายเสนอ

□ ฝ่ายค้าน

การใช้คอมพิวเตอร์

ผู้ร่วมงาน

.....

.....

กิจกรรมเรื่อง รู้คุณ รู้โทษ รู้ทางออก

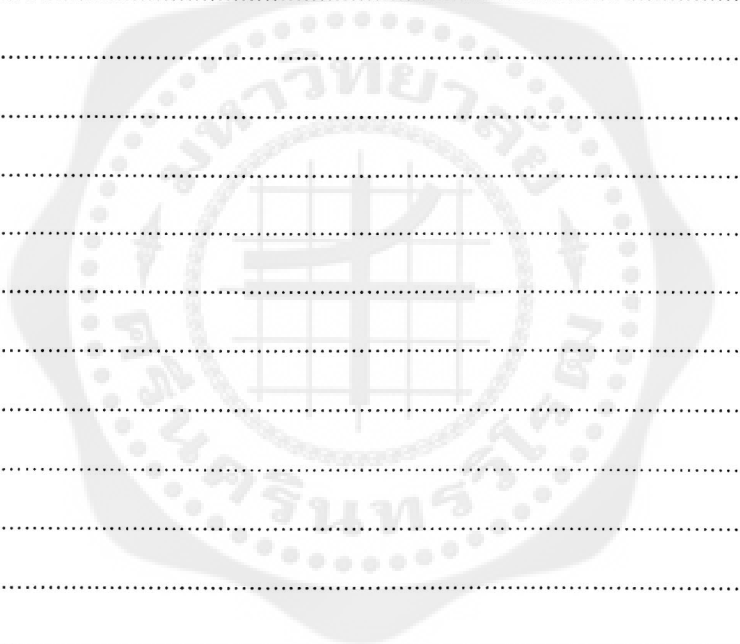

การเตรียมข้อมูลสำหรับไต่वाति

ฝ่ายเสนอ

ฝ่ายค้าน

การอ่านหนังสือการ์ตูน

ผู้ร่วมงาน

2020 2021 2022 2023 2024

กิจกรรมเรื่อง รู้คุณ รู้โทษ รู้ทางออก

ชื่อ..... ป.6/..... เลขที่.....

บันทึกสรุป

1. การคิดแบบเห็นคุณ โทษ และทางออก หมายถึง.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การคิดแบบเห็นคุณ โทษ และทางออก มีประโยชน์ คือ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อคิด / ข้อควรปฏิบัติ

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย

- ชื่อกิจกรรม ทุกสิ่งมีที่มาและพันเกี่ยว
- เวลา 4 ครั้ง (ครั้งละ 50 นาที)
- วัตถุประสงค์
- 1. เข้าใจความหมายและวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
 - 2. วิเคราะห์สาเหตุหรือที่มาของเหตุการณ์/สิ่งของที่กำหนดให้
 - 3. บอกประโยชน์ของการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
 - 4. นำการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยไปใช้ในการบริโภคใช้สอยปัจจัยสี่และทรัพยากรในชีวิตประจำวัน

หลักการ / แนวคิด

1. การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย เป็นการคิดที่พิจารณาสิ่งที่เป็นผลหรือสภาพปัญหา แล้วคิดสืบค้นหาสาเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดต่อเนื่องกันมา เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นหรือเป็นอยู่นั้นย่อมมีเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อกันและกัน
2. การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย จะทำให้นักเรียนเห็นอะไรได้ตลอดสาย และเห็นว่าสิ่งทั้งหลายล้วนมีความเกี่ยวข้องของอาศัยซึ่งกันและกัน ล้วนมีบุญคุณต่อกันทั้งคนและธรรมชาติทั้งปวง ดังนั้นการบริโภคใช้สอยปัจจัยสี่และทรัพยากรในชีวิตประจำวัน จึงควรเป็นไปอย่างระมัดระวังและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

กิจกรรม

ครั้งที่ 1

ขั้นนำ	นักเรียนท่องบทร้องเล่น	“ฝนเอ๋ยทำไมจึงตก” (5 นาที)
	ฝนเอ๋ยทำไมจึงตก	ฝนตกเพราะกบมันร้อง
	กบเอ๋ยทำไมจึงร้อง	กบร้องเพราะท้องมันปวด
	ท้องเอ๋ยทำไมจึงปวด	ท้องปวดเพราะข้าวมันดิบ
	ข้าวเอ๋ยทำไมจึงดิบ	ข้าวดิบเพราะไฟมันดับ
	ไฟเอ๋ยทำไมจึงดับ	ไฟดับเพราะฟืนมันเปียก
	ฟืนเอ๋ยทำไมจึงเปียก	ฟืนเปียกเพราะฝนมันตก
	ฝนเอ๋ยทำไมจึงตก	ฝนตกเพราะกบมันร้อง

- ขั้นกิจกรรม**
1. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทรื่องดังกล่าว ที่เน้นให้เห็นเหตุและผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (5 นาที)
 2. นักเรียนช่วยกันอธิบายสาเหตุที่ฝนตก ตามหลักวิทยาศาสตร์ (5 นาที)
 ทำไมฝนจึงตก เพราะมีเมฆจับตัวกันมากพอ จนตกลงมาเป็นฝน
 ทำไมจึงมีเมฆ เพราะมีไอน้ำมารวมตัวกัน
 ทำไมจึงมีไอน้ำ เพราะน้ำในทะเล มหาสมุทรถูกแดดเผา
 ทำไมจึงมีน้ำในทะเล มหาสมุทร เพราะฝนตกลงมา
 สรุป ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุ เมื่อมีผลก็ต้องมีเหตุ เมื่อมีเหตุก็ต้องมีผล
 3. ให้นักเรียนตั้งข้อสงสัยเกิดว่า กว่าที่ฝนจะตกนั้น ได้เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นบ้าง (ซึ่งมีหลายเหตุการณ์ตามคำถาม คำตอบในข้อ 2) (5 นาที)
 4. นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างอื่น ๆ เพิ่มเติมที่แสดงถึงเหตุและผลของเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน (10 นาที)
 5. นักเรียนช่วยกันคิดว่า การที่เด็ก ๆ ไม่ชอบไปโรงเรียนนั้น น่าจะมีสาเหตุจากอะไรบ้าง เขียนคำตอบบนกระดานดำให้เห็นชัดเจน (10 นาที)
 - เด็กไม่ชอบครู เพราะครูดุ
 - เด็กไม่ได้ทำการบ้าน หรือทำการบ้านไม่เสร็จ
 - การบ้านมากเกินไป
 - เด็กเรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจบทเรียนซึ่งอาจเป็นเพราะตัวเด็กเองไม่ตั้งใจเรียน หรือครูสอนไม่ดี
 - ถูกเพื่อน ๆ แกล้งหรือล้อเลียน
 - ไม่สบาย เช่นปวดท้อง ปวดศีรษะ
 - คิดถึงคุณพ่อ คุณแม่ ไม่อยากอยู่ห่างจากท่าน
 - ติดบ้าน
 - อยากอยู่บ้านเล่นเกม
 - โรงเรียนกฎระเบียบมากเกินไป

6. ช่วยกันสรุปว่าการที่เด็กไม่ชอบไปโรงเรียนย่อมมีสาเหตุ ซึ่งสาเหตุแตกต่างกันไป บางคนมีสาเหตุเดียว บางคนอาจมีหลายสาเหตุก็ได้ และบางสาเหตุก็จะมีสาเหตุของสาเหตุซ้อนอยู่ด้วย (5 นาที)

ขั้นสรุป ครุณำนักเรียนสรุปความหมายวิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (5 นาที)
การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยเป็นการคิดที่พิจารณาสิ่งที่เป็นผลหรือสภาพปัญหา แล้วคิดสืบค้นหาสาเหตุ ปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์ส่งผลสืบทอดต่อเนื่องกันมา เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นหรือเป็นอยู่นั้นย่อมมีเหตุและที่มา

ครั้งที่ 2

ขั้นนำ นักเรียนทบทวนความหมายของการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยโดยเน้นว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นย่อมมีสาเหตุ มีเหตุย่อมมีผล หรือมีผลย่อมมีเหตุ (5 นาที)

- ขั้นกิจกรรม**
1. นักเรียนแบ่งกลุ่มหาสาเหตุ / ที่มาของเหตุการณ์และการกระทำต่อไปนี้ ในใบงาน 1 (1 เรื่อง / 2 กลุ่ม) (15 นาที)
 - เรียนหนังสือให้เก่ง
 - สุขภาพแข็งแรง
 - น้ำท่วม
 - โลกร้อนขึ้น (อุณหภูมิสูงขึ้น)
 2. ส่งตัวแทนเสนอรายงาน (20 นาที)
 3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม (5 นาที)

ขั้นสรุป นักเรียนสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมวันนี้ (5 นาที)

ครั้งที่ 3

ขั้นนำ ทบทวนข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมครั้งที่แล้ว (5 นาที)

- ขั้นกิจกรรม**
1. นักเรียนฟังนิทานเรื่องขนมเปียะ ตอนที่ 1
ในงานแต่งงาน ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง มีแขกจำนวนมากไปร่วมงานทุกคนต่างนำของขวัญ เช่น ขนม หรือของใช้ต่าง ๆ ไปให้แก่คู่บ่าวสาว มีท่านผู้เฒ่าผู้หนึ่งซึ่งไปร่วมงานด้วย ได้ประกาศว่า “ต่อไปนี้

ท่านทั้งหลายจะได้เห็นขนมที่ข้าพเจ้านำมา เป็นขนมที่ทำด้วยคนจำนวนมากนับร้อยคน” แต่พอท่านผู้เฒ่าหยิบขนมขึ้นมา ปรากฏว่าเป็นขนมเปี๊ยะธรรมดา คนเหล่านั้นต่างก็สงสัยว่าก็เป็นเพียงขนมเปี๊ยะธรรมดาทำไมท่านผู้เฒ่าจึงพูดว่าเป็นขนมที่ทำด้วยคนถึงร้อยคน จึงถามท่านผู้เฒ่าผู้นั้น

2. นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เชื่อหรือไม่ว่าขนมเปี๊ยะนั้นทำด้วยคนมากถึงร้อยคน (นักเรียนจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ได้)
3. นักเรียนฟังนิทาน ตอนที่ 2 ต่อ
ท่านผู้เฒ่าตอบว่า “นี่แหละ ขนมที่ทำด้วยคนร้อยคนละ ก็คนไถนา ก็คน บิดามารดา ปู่ตา ย่ายาย ของคนไถนาอีกก็คน คนปลูกข้าว คนสีข้าว คนไม่แบ่ง คนทำให้ขนม คนทำกระดาษห่อขนม ฯลฯ บิดามารดา บรรพบุรุษของคนเหล่านั้น นับถอยหลังไปจากขนมชิ้นนี้ ไปจนถึงจุดเริ่มต้นต้องผ่านคนกี่คน อาจมากกว่าร้อยคนเสียอีก...”
แซกหรือ ที่ไปงานต่างก็ร้อง อ้อ! ทันที้ และทุกคนก็เห็นว่ำนั่นคือ ความเกี่ยวข้องอาศัยซึ่งกันและกันของคนและธรรมชาติทั้งปวงที่ได้ช่วยเหลือเกื้อกูล จนทำให้มีขนมชิ้นหนึ่งขึ้นมาในวันนี้ (เรื่องจาก พระวรคคัฎฐี วรธมฺโม. 2525 : 164)
4. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วสรุปที่มาของขนมเปี๊ยะ กิจกรรมข้อ 1 – 4 ใช้เวลา 15 นาที
5. นักเรียนดูสถานการณ์ตัวอย่างที่ครูเตรียมไว้โดยให้นักเรียน 3 คน มาแสดงสถานการณ์ตอนรับประทานอาหารกลางวันของโรงเรียน อาหารวันนี้เป็นก๋วยเตี๋ยวราดหน้าหมู และขนมหวานคือ กัล้วยบวชชี นักเรียนทั้ง 3 คน ไม่ชอบอาหารกลางวัน จึงรับประทาน 3 – 4 คำ แล้วก็เหลือทิ้ง (5 นาที)
6. นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำของเด็กทั้ง 3 คน และบอกผลของการรับประทานอาหารแบบ “กินทิ้งกินขว้าง” (5 นาที)
7. แบ่งนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่าเราจะได้ก๋วยเตี๋ยวราดหน้าหมูและกัล้วยบวชชีมานั้น จะต้องมีส่วนตอนการทำอะไรบ้าง

มีใครเกี่ยวข้องบ้าง โดยเขียนแบบวิธีการคิดเรื่องขนมเปียะ ทำใน
กระดาษแผ่นใหญ่

นักเรียนทำงานกลุ่มจนหมดเวลา (ประมาณ 20 นาที)

ครั้งที่ 4

ขั้นนำ ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงอาหารที่รับประทานในมือที่ผ่านมาว่ามีอะไร
บ้าง และมีที่มาอย่างไร พอสังเขป (5 นาที)

- ขั้นกิจกรรม**
1. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเสนอผลงานกลุ่มที่ทำไปเมื่อครั้งที่แล้ว
“ที่มาของก๋วยเตี๋ยวราดหน้าหมู และก๋วยบวชชี” (20 นาที)
 2. นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ครูชี้แนะและถามนำให้
นักเรียนเห็นถึงความสัมพันธ์เกี่ยวโยงของสิ่งของ เหตุการณ์
การกระทำต่าง ๆ (5 นาที)
 3. นักเรียนช่วยกันบอกหลักในการบริโภค ใช้สอยปัจจัยสี่ และ
ทรัพยากรต่าง ๆ (10 นาที)

ขั้นสรุป

1. นักเรียนสรุปร่วมกัน (10 นาที)
 - 1.1 ความหมายของการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
 - 1.2 ประโยชน์ของการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
 - 1.3 ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้
 - 1.4 หลักปฏิบัติในการบริโภคการใช้สอยปัจจัยสี่และทรัพยากร
ต่าง ๆ

2. นักเรียนแต่ละคนบันทึก ข้อ 1.1 – 1.4 ลงในใบงาน 2

หมายเหตุ เวลาที่กำหนดให้ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละข้อนั้น เป็นเวลาโดย
ประมาณเท่านั้น ไม่กำหนดตายตัว อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

สื่อการจัดกิจกรรม

1. บทร้อง “ฝนเอ๋ยทำไมจึงตก”
2. นิทาน
3. สถานการณ์ตัวอย่าง
4. กระดาษแผ่นใหญ่ และปากกาเมจิก
5. ใบงาน

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วม
 - การอภิปราย แสดงความคิดเห็น
 - การสนทนาโต้ตอบ
 - การทำงานกลุ่ม
 - การทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ร้องบทร้อง ออกไปเขียนคำตอบบนกระดานดำ
2. ตรวจใบงาน

กิจกรรมเรื่องทุกสิ่งมีที่มาและพันเกี่ยว

ให้นักเรียนช่วยกันหาสาเหตุ ที่มาของเหตุการณ์หรือการกระทำที่กำหนดให้

หัวข้อเรื่อง.....

ผู้ร่วมงาน
.....
.....
.....

กิจกรรมเรื่องทุกสิ่งมีที่มาและพัวพันเกี่ยว

ชื่อ..... ป.6/..... เลขที่.....

บันทึกสรุป

1. การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย หมายถึง.....
.....
.....
.....
2. การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัยมีประโยชน์ คือ.....
.....
.....
.....
3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ คือ
.....
.....
.....
4. หลักปฏิบัติในการบริโภค การใช้สอยปัจจัยสี่และทรัพยากรต่าง ๆ คือ.....
.....
.....
.....

กิจกรรมวิธีคิดแบบอริยสัจ (แก้ปัญา)

ชื่อกิจกรรม หนทางแก้ปัญา

เวลา 3 ครั้ง (ครั้งละ 50 นาที)

วัตถุประสงค์

1. เข้าใจความหมายและวิธีการคิดแบบอริยสัจ
2. แก้ปัญหาที่กำหนดให้โดยใช้หลักอริยสัจ
3. บอกประโยชน์ของการคิดแบบอริยสัจ

หลักการ / แนวคิด

1. การคิดแบบอริยสัจ (แก้ปัญา) หมายถึงการคิดที่เริ่มต้นจากปัญหาที่ประสบอยู่ โดยทำความเข้าใจปัญหา รู้ลักษณะปัญหาให้ชัดเจน แล้วสืบค้นหาสาเหตุของปัญหา กำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ และคิดหาวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. การคิดแบบอริยสัจ (แก้ปัญา) จะช่วยให้เราแก้ปัญาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นเมื่อประสบปัญหาเราไม่ควรท้อใจ แต่ควรพยายามแก้ไขโดยใช้หลักการคิดแบบอริยสัจ

กิจกรรม

ครั้งที่ 1

ขั้นนำ (10 นาที)

1. นักเรียนฟังสถานการณ์ตัวอย่าง
ด.ช.แดง ไม่ชอบอาหารกลางวันของโรงเรียน จึงไม่รับประทาน เมื่อเรียน
ช่วงบ่ายจนคาบที่ 2 ด.ช.แดง รู้สึกหิวข้าวจนปวดท้อง
2. นักเรียนช่วยกันคิดว่าจากนั้นจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น เช่น ครู และเพื่อน ๆ
อาจช่วยเหลือ ด.ช.แดง ดังนี้
 - ชักถามอาการ
 - ชักถามสาเหตุ
 - พาไปห้องพยาบาล
 - หายาให้รับประทาน
 - หาอาหารให้รับประทาน เป็นต้น

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น หัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 ปัญหาหรือความทุกข์ของเด็กชายแดง คืออะไร (ปวดท้อง)
 - 1.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา คืออะไร (ไม่รับประทานอาหารกลางวัน)
 - 1.3 ถ้าจะหมดปัญหาหมดความทุกข์ ด.ช.แดง ต้องมีอาการอย่างไร (หายปวดท้อง)
 - 1.4 ด.ช.แดง ต้องทำวิธีใดจึงจะหมดปัญหา คือ หายปวดท้อง (กินอาหารให้ตรงเวลา)
2. ครูเขียนความคิดของนักเรียนให้เห็นชัด ๆ บนกระดานดำแล้วโยงเข้าสู่อริยสัจ 4
3. ครูอธิบายความหมายของอริยสัจ 4 ซึ่งประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ทุกข์ คือ ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ ทุกข์กาย ทุกข์ใจ

สมุทัย คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ หรือปัญหา

นิโรธ คือ สภาพที่ต้องการให้พ้นทุกข์ พ้นปัญหา

มรรค คือ วิธีปฏิบัติเพื่อให้พ้นทุกข์ หรือหมดปัญหา
4. นักเรียนช่วยกันระบุว่าที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นในข้อ 1.1 – 1.4 นั้น ข้อใดเป็นทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค แล้วสรุปวิธีการแก้ปัญหาของ ด.ช.แดง ตามหลักอริยสัจ 4

กิจกรรมข้อ 1 – 4 ใช้เวลา 15 นาที
5. นักเรียนยกตัวอย่างปัญหาในการดำเนินชีวิต แล้วเลือกมา 1 ปัญหาช่วยกันแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 ที่ละขั้นตอน โดยเขียนให้เห็นชัดเจนบนกระดานดำ ดังนี้ (20 นาที)

ทุกข์ ให้นักเรียนช่วยกันอธิบายว่า ความทุกข์ของปัญหานั้น ๆ คืออะไร มีสภาพของความทุกข์เป็นอย่างไร ทุกข์กายอย่างไร ทุกข์ใจอย่างไร

สมุทัย ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าปัญหานั้น ๆ เกิดจากสาเหตุใดบ้าง

- นิโรธ ให้นักเรียนช่วยกันระบุสภาพที่พ้นทุกข์ หรือพ้นจากปัญหานั้น
- มรรค ให้นักเรียนช่วยกันคิดหาวิธีแก้ปัญหานั้น ๆ ซึ่งวิธีแก้ปัญหาคงสอดคล้องกับสาเหตุของปัญหา การแก้ไขต้องแก้จากสาเหตุ

ตัวอย่างการแก้ปัญหาคความยากจนตามหลักอริยสัจ 4

ทุกข์	สมุทัย	นิโรธ	มรรค
- ไม่มีเงินใช้ - ไม่มีปัจจัย 4 และของที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต - อายเพื่อน ๆ - ถูกดูถูกเหยียดหยาม - มีคนรังเกียจ - ต้องทำงานหนัก - ไม่ได้เรียนต่อสูง ๆ - สุขภาพไม่ดีทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต	- เกียจคร้านไม่ยอมทำงาน - เลือ่งาน - ฟูมเฟื่อย - เล่นการพนัน - ดื่มเหล้า - ชอบเที่ยวเตร่ - ไม่มีความรู้ในการทำมาหากิน	- มีเงินพอใช้ พอจัดซื้อหาปัจจัย 4 และของจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต	- ขยันทำงาน - อย่าเลื่องงาน - ประหยัด เก็บออม - ไม่เล่นการพนัน - ไม่ดื่มเหล้า - ไม่เที่ยวเตร่ - หาความรู้เรื่องอาชีพ - ฝึกหัดอาชีพ

ขั้นสรุป

ใช้เวลา 5 นาที ครุณานักเรียนสรุปในแนวนี้

1. การแก้ปัญหตามหลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นวิธีคิดแบบอริยสัจจ (แก้ปัญหา)
2. การคิดแบบอริยสัจจ (แก้ปัญหา) หมายถึง การคิดที่เริ่มต้นจากปัญหาที่ประสบอยู่ โดยทำความเข้าใจปัญหา รู้ลักษณะปัญหาให้ชัดเจน แล้วสืบค้นหาสาเหตุของปัญหา กำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ และคิดหาวิธีปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ครั้งที่ 2

ขั้นนำ

ครูนำนักเรียนสนทนาว่า หลังจากเรียนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4 แล้ว ใครได้นำไปใช้แก้ปัญหาบ้าง ปัญหาอะไร ได้ผลหรือไม่ ให้เล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง (15 นาที)

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนคู่สถานการณ์ตัวอย่างความทุกข์ของนักเรียน 4 คน ซึ่งอาสาสมัครมาแสดงบทบาทสมมติ (5 นาที)
 - คนที่ 1 ปัญหาความอ้วน
 - คนที่ 2 ปัญหาสอบได้คะแนนไม่ดี
 - คนที่ 3 ปัญหาส่งรายงานไม่ทันกำหนด
 - คนที่ 4 ปัญหาค่าขนมไม่พอใช้
2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม แก้ปัญหาทั้ง 4 ตามหลักอริยสัจ 4 (2 กลุ่มทำ 1 ปัญหา) ทำในกระดาษแผ่นใหญ่ (30 นาที)
 - อ้วน
 - สอบได้คะแนนไม่ดี
 - ส่งรายงานไม่ทันกำหนด
 - ค่าขนมไม่พอใช้

ให้นักเรียนทำงานจนหมดเวลา เตรียมนำเสนอรายงานครั้งต่อไป

ครั้งที่ 3

ขั้นนำ

นักเรียนทบทวนความหมายของอริยสัจ 4 และสนทนาถึงการทำงานกลุ่ม (5 นาที)

ขั้นกิจกรรม

(ใช้เวลา 25 นาที)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานกลุ่ม
2. เมื่อจบแต่ละปัญหาให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น
เพิ่มเติมหรือซักถาม ครูช่วยชี้แนะ

ขั้นสรุป

(ใช้เวลา 20 นาที)

1. การคิดแบบอริยสัจจะ จะช่วยให้เราแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
ดังนั้นเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เราไม่ควรท้อใจ แต่ควรพยายามแก้ไข
ปัญหา โดยใช้หลักการคิดแบบอริยสัจจะ
2. นักเรียนช่วยกันบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม

3. นักเรียนสรุปร่วมกันและจัดบันทึกในใบงาน

3.1 ความหมายของการคิดแบบอริยสัจ

3.2 ประโยชน์ของการคิดแบบอริยสัจ

3.3 ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

หมายเหตุ เวลาที่กำหนดให้ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละข้อนั้น เป็นเวลาโดยประมาณเท่านั้น ไม่กำหนดตายตัว อาจยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

สื่อการจัดกิจกรรม

1. สถานการณ์ตัวอย่าง
2. ตัวอย่างปัญหา
3. กระดาษแผ่นใหญ่ และปากกาเมจิก
4. ใบงาน

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ การมีส่วนร่วม
 - การอภิปรายแสดงความคิดเห็น
 - การสนทนาโต้ตอบ
 - การทำงานกลุ่ม
 - การนำเสนอผลงานกลุ่ม
2. ตรวจใบงาน

กิจกรรมเรื่องหนทางแก้ปัญหา

ชื่อ _____ ป.6/____ เลขที่ _____

บันทึกสรุป

1. การคิดแบบอริยสัจจ์ หมายถึง _____

2. การคิดแบบอริยสัจจ์ มีประโยชน์ คือ _____

3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ คือ _____

ภาคผนวก ค
รายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรม
การบริโภคด้วยปัญญาของนักเรียน

ในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาครั้งสุดท้าย ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนเขียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งให้นักเรียนเขียนได้โดยอิสระ ไม่มีผลต่อคะแนนใด ๆ ทั้งสิ้น จากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเขียนของนักเรียนทุกคนเพื่อนำเสนอในภาคผนวก แต่เนื่องจากมีนักเรียนจำนวน 55 คน จึงได้แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อเขียนของนักเรียนจำนวน 20 คน เป็นต้นฉบับที่เป็นลายมือของนักเรียนทั้งหมด อีกส่วนหนึ่งเป็นข้อเขียนของนักเรียนจำนวน 35 คน ผู้วิจัยนำมาพิมพ์ต่อเนื่องกันโดยคงใจความและสำนวนของนักเรียนไว้

ต่อไปเป็นข้อเขียนต้นฉบับลายมือของนักเรียน

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ได้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งของรอบตัวต่างๆ ว่าตัวสิ่งๆ นั้นใช้ตามประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร
 สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เพิ่มโทษเพราะจะทำให้เสียเงินมาก (ยกตัวอย่าง - ยกย่อง (โทษ))
2. ได้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกทำอย่างดีที่สุด เช่น หักผลประโยชน์ให้ลดแลกกับอะไร
 หักผลประโยชน์ให้แลกกับอะไร (การคิดแบบเก๋ๆ ค่ะ)
3. ได้ความรู้เกี่ยวกับ การคิดแบบ คณ-โทษ เช่น การใช้โทรศัพท์ที่ตัวรับก็คิดว่า
 ประโยชน์กับโทษสิ่งไหนมีมากกว่ากัน (จะพาเขาออกให้ดีที่สุด (คณโทษ ทนออก))
4. ได้ความรู้เกี่ยวกับ การใช้สิ่งของอย่างมีประโยชน์มากที่สุด เพราะ การทำสิ่งของต่างๆ
 ต้องใช้ความพยายามมาก (การคิดแบบสืบสาวหาข้อ)
5. ได้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการต่างๆ ด้วยเหตุผล (ข้อ 4)

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

สนุกมาก อยากให้ มี กิจกรรมนี้อีก มี ประโยชน์มาก

3. ข้อเสนอแนะ

อยากให้ สอน ครบ 10 ข้อ เลย มีการแสดงเยอะๆ

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1. เรื่อง การตัดสินใจแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม นำไปใช้โดย เวลาเราจะซื้อของต่าง ๆ ต้องคิดถึงคุณค่าของของสิ่งของนั้น ๆ ไม่จับเป็นของซื้อของราคาแพงหรือ (ซื้อแบบเหี้ยมเพราะ มีการใช้เงินหมดจนที่ราคาไม่แพงมากและใช้ได้เหมือนกัน
2. เรื่อง การตัดสินใจแบบคุณค่าจริง นำไปใช้โดย ให้คิดถึงข้อดีข้อเสียของสิ่งของต่าง ๆ พยายามอย่าตัดสินใจรีบ เพราะจะทำให้เราไม่สบายใจ (พยายามคิดถึงสิ่งต่าง ๆ ในแง่ดี และจะทำให้เรามีความสบายใจ ไม่เป็นทุกข์
3. การตัดสินใจแบบคน-โทษ-ทางออก นำไปใช้โดย ทางทางออกของสิ่งต่าง ๆ คิดถึงข้อดีและข้อเสียของสิ่งต่าง ๆ พยายามทางออกของเรื่องนั้น
4. การตัดสินใจแบบสืบสาวเหตุปัจจัย นำไปใช้โดย ทำให้เรารู้จักคุณค่าของสิ่งของต่าง ๆ มากขึ้นกว่าเดิม

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

สนุกสนาน ได้สาระประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ข้อเสนอแนะ

ควรฝึกกิจกรรมนี้ต่อไป

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

- ฉันได้เรียนรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ มากมาย ได้ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริง
- ฉันจะสามารถรู้จักใช้ประโยชน์และเข้าใจถึงคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งต่างๆ
- ฉันสามารถกำหนดทาง คุณ โทษ ทางออก ไปให้ เมื่อฉันพบกับปัญหา
- ทำให้ฉันได้เรียนรู้ ของทุกๆ สิ่ง ว่ามันเป็นของสิ่งนั้นได้ อย่างแน่นอนทุกอย่างมากมาย ทำให้รู้ถึงคุณค่า สักคุณค่า มากมาย
- เมื่อฉันพบกับปัญหานานาอย่าง ฉันก็สามารถใช้หลักการข้อ 4 แก้ไขได้

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

ฉันรู้สึกประทับใจมาก ที่ได้ร่วมกิจกรรมนี้ กิจกรรมนี้สอนอะไรกับฉันมากมาย ทำให้ฉันรู้ว่าชีวิตฉันและชีวิตของทุกคน มีคุณค่า สิ่งประณีต และทุกๆ สิ่งในโลกล้วนๆ ว่าจะได้มาจากลำบากยากเย็น

สุดท้ายนี้ ฉันขอขอบคุณคุณ อ. สุพาส และ อ. นพาส ที่ช่วยอบรมสั่งสอนฉันในกิจกรรมนี้ ทำให้ฉันรู้คุณค่าของสิ่งต่างๆ และ รู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ

3. ข้อเสนอแนะ

- อยากให้กิจกรรมต่างๆ แบบนี้ต่อไป ฉันชื่นชอบมากค่ะ

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ฉันได้จำทุกเรื่องทั้งที่อาจารย์สอนไปปฏิบัติรวมถึงเข้าใจคุณค่าของ
 ของแพงๆ อดๆ เมื่อก่อนฉันจะไม่ได้คิดอะไรเวลาซื้อของ แต่ปัจจุบัน
 ฉันจะคิดถึงคุณค่าของสิ่งของและอ่านฉลากก่อน พร้อมทั้ง ปัจจุบัน
 ฉันก็ยังเลิกกินน้ำอัดลมและหันมาดื่มน้ำผลไม้ และฉันคิดว่า การที่อาจารย์
 ได้มาสอนแล้วฉันคิดว่าดีมาก

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

รู้สึกดีมากค่ะที่อาจารย์ได้มาสอนกิจกรรมนี้ ซึ่งมันประโยชน์ต่อ
 การใช้ชีวิตประจำวันมากเลย

3. ข้อเสนอแนะ

อยากให้กิจกรรมแบบนี้ตลอดไป - - - - - ♡

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1. คำนึงถึงคุณค่าแท้ ของสิ่งของต่างๆ เช่น การซื้อปากกา ควร ซื้อ เพราะประโยชน์ที่แท้จริงของมันเป็นคือการได้เขียน ไม่ใช่มองว่าสวยงาม
2. การคิดแบบแก้คนธรรมดา คือการเลือกและคิดหาสิ่งที่ดีที่สุด
3. คุณประโยชน์ ทางออก เช่น การที่เราจะทำอะไร ควรคิดถึงประโยชน์ และโทษของมัน เช่น คิดหาทางออก
4. สัมผัสเหตุ ปรกฏ เป็นการคิดแบบวิธีตัว 4

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

ดีทุกตัว

3. ข้อเสนอแนะ

อยากให้มีการเสวนาเยอะๆ

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ได้รับความรู้ว่า เวลาซื้อ = โย่งให้แล้ว = กว้าง = ได้ = ๕๐ อย่าง (๖๖)
 มาตัวหลักหาอย่างอื่นว่า กว้างมาก ผิดใจ ห่าไปไปก็อ ๕๐ ๖๖ โย่ง
 ๖๖ = โย่งให้แล้ว กว้าง

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

๖๖ โย่งให้แล้ว ๖๖ ได้ความรู้ ไม่เบื่อหน่าย = ได้ ๖๖ ๖๖
 กว้างให้

3. ข้อเสนอแนะ

หน้าจ = ๖๖ โย่ง = ๖๖ = ๖๖ (๖๖) ๑

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1. มองหาของดีไว้ใช้อย่างคุ้มค่า

2. ทุกอย่างย่อมต้องมีค่า

3. ทุกอย่างย่อมมีที่มา

4. ต้องประหยัดในการใช้จ่าย

5. เวลาทำอะไรต้องพิจารณาให้ดีก่อนทำ

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

1. รู้สึกประหยัดขึ้น

2. ใจของทุกอย่างเมื่อทำเป็นมากแล้ว

3. เวลาทำอะไรต้องคำนึงถึงคนอื่นด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

1. ใ้งานนี้ควรมีอย่างต่อเนื่อง

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1. คนค่าแท้ คนค่าเทียม ใ้ได้ในการเลือกบริโภค และทุกอย่าง
2. สืบสวนหาเหตุปัจจัย ใ้ในการหาสาเหตุของสิ่งนั้นๆ รู้ถึงค่าของสิ่งของ
3. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใ้แก้อริยสั 4 ใ้ในการทำงานหรือทำสิ่งต่างๆ ใ้สำ เร็จมากขึ้นได้

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

1. ดีที่ได้เข้าร่วมเพราะ อาจารย์สอนสนุก กิจกรรมกลุ่มที่ใ้ทำสนุกมากๆ โดยเฉพาะการแสดง กลุ่มที่แสดงละครสนุกมากมาก

3. ข้อเสนอแนะ

- ควรจะมีกิจกรรมดีๆ แบบนี้อีกต่อไป

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ได้รู้ถึงการใช้ประโยชน์ของสิ่งของต่างๆ ว่าควรจะนำไปใช้
 สิ่งของสิ่งนั้น ได้มรดกแต่ไหน ตั้งนั้นก็เป็นอาหารที่ควรรับประทาน ให้หมด
 ทาน หรือว่า ถ้าเป็นสิ่ง ของเครื่องใช้ต่างๆ ก็ควรจะใช้ ให้คุ้มค่ามากที่สุด
 และ เรายัง รู้จักคุณค่าแท้แท้จริงของ สิ่งของต่างๆ ด้วย แล้ว ก็
 หัดสังเกตด้วย เวลาซื้อสินค้า ของ ที่ใช้ประโยชน์ต่อร่างกาย มาก ๆ

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

สนุก ดีครับ รู้สึกว่าทำให้ผมรู้สึกถึงคุณค่าของตัวเราๆ

3. ข้อเสนอแนะ

อยากให้มีโอกาส

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

รู้จักคุณค่าของสิ่งของมากมายขึ้น... รู้ว่าของที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่างจาก...
ของธรรมดา... รู้จักใช้เวลาให้คุ้มค่าที่สุด... รู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ดี...
ที่คิดในสถานการณ์นั้น... รู้จักได้สิ่งที่ตัวเองอยากได้... ทำให้รู้จักตัวเอง...
รู้จักคิดในแง่ดี... และรู้จักแบ่งเวลา...

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

รู้สึกว่าได้ประโยชน์ต่างๆที่เราไม่รู้... รู้จักมากมาย...

3. ข้อเสนอแนะ

อยากให้ทำกิจกรรมอื่นๆด้วย...

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ผมได้เรียนความรู้เกี่ยวกับ การบริโภคอย่างมีคุณค่า ไม่เพียงแต่
ในแง่ การศึกษาแบบแรกๆ หรือ การบริโภคสิ่งต่างๆ การคิดแบบเดิม
คือ พอเห็นค่าอะไรก็จะมาซื้อของ ซึ่งนั่นอาจหมายถึงการบริโภค
ที่ไม่คุ้มค่า เราจึงอยากส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดแบบใหม่

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

รู้สึกได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน

3. ข้อเสนอแนะ

อยากให้จัดกิจกรรมบ่อยๆ

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1. ได้รับความรู้ว่า ควรตัดสินใจ ในการเลือกสินค้าอย่างใด
2. ได้รับความรู้ว่า การคิดที่ถูกต้อง เป็นอย่างไร
3. นำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน คือ ทำตามที่เรียนมา

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

1. รู้สึกดี ไม่บางสิ่งก็เหนื่อย

3. ข้อเสนอแนะ

1. ไม่ควรแสดงละครบ้าง ควรจัดกิจกรรมนี้ ให้สนุก และควรจัดกันทุกห้อง
2. ห้องที่จะได้รับประโยชน์มากที่สุด

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1. การทำของสิ่งต่างๆ ให้ถึงคุณค่าที่แท้จริง ไม่มองเพียงเปลือกนอก
2. ทักทายอย่างมีคุณ และโทษ
3. ปัญหาทุกอย่างแก้ได้ เช่น ใช้น้ำซัก 4
4. กว่าจะได้ผลผลิตมาใช้ทั้งร่างกายแรงใจจึงควรใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

..... สนิทสนามรวมถึงมีประโยชน์ ได้ความรู้เพิ่มจากบทเรียนและไปหาล้าง
..... ไกลตัว ให้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

3. ข้อเสนอแนะ

1. สนิทสนามควร อยากรู้ให้ลึก
2. ขอบเขตการทำกิจกรรมมาก
3. อยากรู้ให้ทำในวงเป็นกลุ่ม เพราะหาคิดได้ไม่เยอะ

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1. การรับประทานอาหารให้เป็นประโยชน์ 2. ประหยัดพลังงานไฟฟ้า 3. ก่อนที่จะได้อาหาร
4. ค่าของเงินที่เราได้มา 5. คุณค่าของของใช้ของเรา 6. คุณค่าของของใช้ของเรา

1. รับประทานอาหารให้เป็นประโยชน์ 2. ใช้เงินอย่างประหยัด 3. ประหยัดพลังงาน
ไฟฟ้า 4. ของใช้ที่เราได้มา

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

สนุก ที่ได้ร่วมทำกิจกรรมกับทุกคน และได้ความรู้มากมายเกี่ยวกับของใช้ของเรา

3. ข้อเสนอแนะ

ควรจะมีเวลาทำกิจกรรมมากกว่านี้

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

การซื้อของ การรู้จักคุณค่าของเงิน การใช้อะไรอย่างฉลาด
ก่อนซื้อ ดูราคาให้ดีว่าแพง-ถูก ซื้อของดี มีประโยชน์
ใช้อะไร ไม่ซื้อ การรู้จักคุณค่าของเงินที่ดี บอกค่าเงิน
อะไร บอกค่าของสิ่งของนั้น เพราะค่าที่ต่างกันจะได้ขาย
หรือซื้ออย่างพอ-ไร มีเงินใช้ไม่หมด รู้จักวางแผนการใช้จ่าย

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

รู้สึกดี เพราะ กิจกรรมนี้ เป็น การสอน ให้รู้จักคุณค่า
ของเงิน การซื้อของอย่างฉลาด รู้จักเงิน ว่ามีค่าแค่ไหน
ดี เพราะ เป็นการสอนเด็ก

3. ข้อเสนอแนะ

ควร ให้ฝึก การสอน อีก เพราะ ได้สอนแต่ทฤษฎีอย่างเดียว

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ได้รู้ว่าสิ่งที่เราเคยทำไปในชีวิตประจำวัน มันเป็นที่ค่อนข้างไม่ดีหรือ
 อาจจะไม่ดีไปเลย เช่น การรับประทานของทอดกรอบ (ขนมปัง เน้น) อย่างนี้
 หลังจากที่ได้ความรู้ พอไป คือ 1. การคิดอย่างรักคุณธรรม 2. การคิดแบบ
 กับสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ทำให้เรา เปลี่ยนมากินของที่มีประโยชน์ แทนคือ
 คือกินผักผลไม้เปลี่ยนมากิน น้ำเปล่า หรือผลไม้ อย่างที่ 2 คือ การคิดแบบ
 กับสภามหาวิทยาลัย ทำให้ผมรักของรักตัวอวดมากขึ้น เพราะ ทำให้เกิด มาเป็นสิ่งของ
 อย่างหนึ่งมันผ่านคนมาหลายคนมาก

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

รู้สึกดี เราได้เล่นออกแรง และ ได้เรียนรู้กันด้วย ไป กับ หลานคุณ
 และคุณได้ไปโรงเรียนได้ เพราะ เป็นเด็กที่ขี้กลัว มาก

3. ข้อเสนอแนะ

อาหาร สนใจมาก และ สนุกมาก แต่ ทำการสอน กับเพื่อนด้วย ไป
 เพื่อความดี และ ตามคุณครูสอน แต่ อาจจะมีอีก 1 ครั้ง และลงหน้าด้วย
 และ ดูด้วย
 ป.ค. ถ้าวันไหนไม่ได้ร่วมเรียนเรื่องนี้ จากอาหารด้วย
 ถึงใจแล้ว

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ใช้ เงินอย่างประหยัด รู้ต้องซื้อที่จากไหนเท่านั้น และใช้
บัตรเครดิต และให้อ่านคัมค่า

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

ดีใจ สนุกดี

3. ข้อเสนอแนะ

การมี กิจกรรม น อื่นๆ

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

1. การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
2. การใช้ออกกำลังกายคุ้มค่า
3. การใช้ออกกำลังกาย
4. การคิดแบบมีสิ่งที่ดี
5. การบริโภคอาหารที่เป็นประโยชน์
6. การใช้ออกกำลังกายมาใช้ในการ
7. การคิดแบบมาจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

รู้สึกสนุกสนานและสนใจเรื่องนี้มาก

3. ข้อเสนอแนะ

อยากให้มีการแสดงละครมากขึ้นและสนุกสนานอีกในครั้งหน้า

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

ได้เรียน ความดี 6 กุศลปทา เราต้องใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ก่อพระทำอโ
สภวิศัลย์ ๓ ของจำ กว่าจะเป็น สิ่งของสิ่งๆหนึ่ง ต้องผ่านอะไรมาผ่าน มา
ก็คน

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

รู้สึกสนุกได้เล่นละคร คิดสิ่งใหม่ๆ ทำ ของต่าง ๆ

3. ข้อเสนอแนะ

ควรจัดอีก

รายงานผลการศึกษากิจกรรมบริโภคด้วยปัญญา

1. นักเรียนได้รับความรู้เรื่องอะไรบ้าง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร คำตอบของนักเรียนมีดังนี้

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม และารู้คุณค่าของสิ่งของเวลาเราจะใช้ให้คำนึงถึงคุณค่าและความจำเป็น
- ได้รู้ว่าควรเลือกซื้ออย่างไร และนำไปใช้เวลาคือของ
- คิดแบบเร้าคุณธรรม เวลาโตไปจะคิดแบบเร้าคุณธรรม
- การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ 4 ให้เป็นหนทางไปสู่ผลสำเร็จ
- คุณค่าแท้คุณค่าเทียมทำให้เราถึงคุณค่าที่แท้จริง
- การประหยัด การใช้ให้คุ้มค่า การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ การบริโภคอย่างคุ้มค่า ได้รู้คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม
- การเลือกซื้อสิ่งของต่าง ๆ การบริโภค ได้พบสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน
- การรู้จักใช้สิ่งของให้คุ้มค่า รู้จักคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ รู้จักเลือกซื้อของ รู้ถึงความยากลำบากกว่าจะได้สิ่งของต่าง ๆ
- รู้จักการประหยัด ใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ รู้ควรทำอะไรก่อนอะไรหลัง
- เรื่องคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม ให้เลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์จริง ๆ
- ได้ความรู้หลายอย่าง เช่น อยากได้ของราคา 3,800 บาท แต่ซื้อ 500 บาทแทนก็ใช้ได้เหมือนกัน ได้รู้ว่าถ้าจะมาเป็นขนมชิ้นหนึ่งหรือหลายชิ้นต้องใช้คนมากมาย จึงต้องรู้คุณค่าของของ
- จะนำไปใช้คือซื้อแต่ของที่จำเป็น และเลือกซื้อของคุณภาพดี ไม่ใช่แค่สวยและแพง ได้รู้คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่แท้จริง
- ได้รู้เกี่ยวกับการบริโภคด้วยปัญญาว่าของชิ้นนี้ต้องใช้ให้คุ้มค่ากับราคา การนำไปใช้คือเมื่อเราซื้อของอย่างใดอย่างหนึ่ง เราต้องใช้ให้คุ้มค่าที่สุด
- การใช้สิ่งของให้คุ้มค่า การประหยัดทุกอย่าง การแก้ปัญหาให้ถูกต้อง การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ การบริโภคสิ่งของและบริการต่าง ๆ
- ได้รู้หลายเรื่องเช่นคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม เรื่องคุณโทษทางออก
- เราได้รู้การบริโภคที่ถูกต้อง ไม่เลือกซื้อของแพง บางครั้งของแพงก็ไม่ดี แต่ของถูกจะมีคุณภาพดี ไม่ควรดื่มน้ำอัดลมควรเลิกดื่มหรือดื่มให้น้อยลงและเลิกกินขนมถุงด้วย

ได้รู้จักการคิดแบบเจ้าคุณธรรม คือคิดว่าทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่สุด สืบสาวเหตุปัจจัย คือคิดว่าสิ่งของชิ้นนั้นกว่าจะได้มา super แห้งความยาก

- คุณค่าของสิ่งของหรือประโยชน์ของสิ่งของสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เลือกของที่ดีที่สุดให้ตัวเองได้
- ได้รู้ความรู้อย่างมากมายเกี่ยวกับการใช้ชีวิตและการเลือกซื้อของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น จะดูของจากคุณค่าแท้มากกว่าคุณค่าเทียม จะพยายามดื่มน้ำอัดลมและขนมถุงให้น้อยลง จะใช้ของอย่างประหยัดสุด คิดก่อนทำ
- คุณค่าแท้ คุณค่าเทียมและอีกหลาย ๆ อย่าง แต่ทุกอย่างที่อาจารย์ได้สอนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หมด แม้ข้าพเจ้าจะจำไม่ได้ทั้งหมด แต่เนื้อหาจะสอนไปในทางให้รู้คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ไม่ให้ทิ้งขว้าง ซื้อของราคาไม่แพงแต่มีคุณภาพ สอนให้หาสาเหตุและวิธีแก้ไข วิธีดับทุกข์ และเราควรคิดแบบว่าเราควรทำในสิ่งที่ดีที่สุด
- การเจ้าคุณธรรม = เราควรทำในสิ่งที่ดีที่สุด
 คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม = เราควรดูประโยชน์ที่แท้จริง
 คุณโทษ ทางออก = เราควรดูคุณ ดูโทษ คิดหาทางออกที่ดี
 สาเหตุปัจจัย = เราควรดูสาเหตุ หรือสืบสาวเหตุปัจจัย
 แก้ปัญหา = เราคิดหาวิธีแก้ปัญหา
- ฉันได้รับความรู้มากมายในการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งคุณค่าแท้ / เทียม ที่สอนให้เห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่แท้จริงของวัตถุต่าง ๆ การหาคุณโทษและทางออกที่สอนให้รู้ถึงประโยชน์และโทษของสิ่งต่าง ๆ แล้วหาทางออกในการใช้งานและยังมีการคิดแบบเจ้าคุณธรรมที่เป็นการคิดแบบความดี
- ไม่กินน้ำอัดลมเพราะไม่ดีต่อสุขภาพ การคิดแบบเจ้าคุณธรรม = การเลือกใช้ของที่ดี ไม่แพงมาก คิดก่อนซื้อ
 คุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม = รู้จักใช้ของให้รู้คุณค่าของของ
- ได้ความรู้หลายเรื่อง เช่น การใช้ของอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุด
- การซื้อของ การใช้ของ การใช้ของอย่างคุ้มค่า
- ได้ความรู้เรื่อง คุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม กับเจ้าคุณธรรมกับอีกมากมาย และยังได้รู้วิธีเลือกซื้อของ

- คิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม ได้รู้ว่าไม่จำเป็นต้องใช้ของแพง คิดแบบเจ้าคุณธรรม ไม่ควรกินของที่ไม่จำเป็น คิดแบบสาเหตุที่มา ได้รู้ว่าของทุกอย่างต้องผ่านอะไรมาบ้าง
- เรื่องการคิดแบบคุณค่าแท้ คุณค่าเทียม การคิดแบบเจ้าคุณธรรม การคิดแบบคุณโทษ ทางออก การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย การคิดแบบหลักอริยสัจ 4 เราสามารถนำเรื่องเหล่านี้ไปใช้ได้ เราควรคิดถึงสิ่งสำคัญก่อนจะใช้อะไร ทำอะไร ซื้ออะไร อย่าทำในสิ่งไม่มีประโยชน์ และเวลาเราจะแก้ปัญหาเราต้องคิดให้ดีกว่าก่อนด้วย
- คุณค่าแท้คุณค่าเทียม ได้รู้ว่าเลือกของให้เป็น เจ้าคุณธรรม ได้รู้ว่าให้คิดดีทำได้
- ได้รู้เกี่ยวกับคุณค่าแท้ – เทียม คุณค่าสิ่งของต่าง ๆ เราสามารถนำไปใช้ในการประหยัดเงิน น้ำ ไฟ และสิ่งต่าง ๆ อีกมากมาย
- ได้รับความรู้เรื่องคุณค่าแท้ – คุณค่าเทียม คุณค่าของสิ่งต่าง ๆ การคิดวิเคราะห์ต่าง ๆ
- เราสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้มากมาย เช่น การเลือกใช้ของที่เหมาะสมหรือการทำสิ่งต่าง ๆ ให้เหมาะสมได้ประโยชน์มากที่สุด หรือการหาทางออกที่ดีที่สุด และการคิดว่ากว่าจะได้สิ่งของมาได้ใช้ความลำบากมาก ต้องรู้จักรักษาของ
- ใช้ของให้รู้ซึ่งถึงคุณค่า และให้คุ้มที่สุดและแก้ปัญหาให้ถูกวิธี
- ได้รับความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การคิดแบบเจ้าคุณธรรม สืบสาวเหตุปัจจัย ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เราเปลี่ยนชีวิตตนเอง เช่นการรับประทานอาหารให้หมด ฯลฯ
- ได้รู้เกี่ยวกับการรู้คุณค่าของสิ่งของ การซื้อของ การเลือกใช้ การรู้คุณค่า ความจำเป็น
- ใช้ของอย่างคุ้มค่า ใช้ของอย่างประหยัด รู้จักคุณค่าของสิ่งของ
- การคิดแบบคุณค่าแท้ – เทียม การคิดแบบเจ้าคุณธรรม การคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ดีครับ
- การเลือกซื้อสินค้า การใช้อย่างคุ้มค่า

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนี้

คำตอบของนักเรียนมีดังนี้

- เป็นกิจกรรมที่ดีสอนให้รู้เรื่องต่าง ๆ
- สนุก แล้วได้รับประโยชน์มากมาย
- สนุก ไม่เครียด ดีใจที่ได้ร่วมกิจกรรม
- เฉย ๆ
- รู้สึกว่าดี มีความรู้
- สนุกดี ได้รับความรู้ในแต่ละกิจกรรม

- รู้สึกว่าเราได้รับความรู้ที่เราไม่ค่อยรู่มาก่อน
- สนุก ทำให้เราได้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตได้หลายเรื่อง
- สนุก แต่บางครั้งก็เบื่อเพราะอยากกลับบ้านเร็ว
- รู้สึกสนุกมากที่ได้ร่วมกิจกรรมนี้
- สนุก เพราะได้ความรู้ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม มีบางเรื่องไม่ค่อยสนุก
- รู้สึกดีที่ได้ทำกิจกรรม
- รู้สึกดี และได้รู้สิ่งใหม่ๆ ได้มากขึ้นไปอีก และสนุกมาก
- ก็สนุกดีครับ
- ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น
- อาจารย์ใจดีมีอารมณ์ขันดี ชอบ
- สนุก โดยเฉพาะการแสดงละครมาก ๆ จะดี
- รู้สึกสนุกดี ได้เล่นละคร ได้ทำกิจกรรมมากมาย ได้ออกความคิด ทำงานเป็นกลุ่มสนุก
- สนุกมาก
- สนุกมากกว่าไม่สนุก
- สนุกมากค่ะ ควรมีอีก
- รู้สึกสนุก และได้ความรู้ในชีวิตประจำวัน
- สนุกปานกลาง
- สนุกบางเรื่อง
- รู้สึกดี เพราะได้รู้เรื่องต่าง ๆ ที่ยังไม่รู้
- สนุก และมีความรู้เพิ่มมากขึ้น รู้จักการแก้ปัญหาต่าง ๆ
- มีความสนุกสนาน เพลิดเพลินและได้ความรู้มากมาย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หลายอย่าง
- สนุก ที่มีกิจกรรมนี้ และควรจะมีอีก
- รู้สึกสนุก
- สนุกสนาน
- สนุกมาก และได้ความรู้มากเลย
- สนุกดี ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ มีประโยชน์
- รู้สึกสนุกกว่าการเรียนทั่วไปมากและได้รับความรู้มากกว่า
- รู้สึกได้ความรู้มากขึ้น สนุก และได้ความรู้มากมาย

- สนุกมาก แต่เพื่อน ๆ บางคนชอบคุยกัน

3. ข้อเสนอแนะ

คำตอบของนักเรียนมีดังนี้

- ควรจัดบ่อย ๆ มาก ๆ
- อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก และอยากให้มีการแสดงละครมากกว่านี้
- น่าจะมีการแสดงมาก
- ควรจัดให้รุ่นน้องชั้นต่อ ๆ ไป ให้น้อง ๆ ได้ฝึกฝนด้วย
- น่าจะจัดอีก
- ถ้ามีอีกก็จะดีครับในรุ่นต่อไป
- ควรให้แสดงละครบ่อย ๆ
- อยากให้มีการแสดงละครมากกว่านี้
- อยากให้มีอีกในปีหน้า และอยากให้มีการแสดงละครมากกว่านี้ สนุกมาก อยากให้มีเวลาทำมากกว่านี้ ขอขอบคุณอาจารย์ที่ช่วยให้เราคิดได้
- อยากให้สอนครบ 10 อย่างค่ะ
- อยากให้มีอีก
- อยากให้แสดงบ่อยกว่านี้
- ขอให้จัดให้รุ่นน้อง เพราะได้สาระความรู้ดี
- ควรจัดให้น้อง ๆ ปีต่อไป
- น่าจะมีการเล่นละครมากกว่านี้
- อยากให้จัดอีก
- อยากให้มีกิจกรรมอย่างนี้อีกเพราะได้ความเพลิดเพลิน และสาระมากมาย
- ควรมีงานกลุ่มเยอะ ๆ และควรจะมีอีก กิจกรรมนี้สนุกมากครับ
- อยากให้จัดอีก
- อยากให้มีกิจกรรมนี้อีก และมีการแสดงเยอะ ๆ
- น่าจะเรียนมากกว่านี้อีกสัก 5 – 6 เรื่อง
- น่าจะเรียนสัก 7 เรื่อง
- อยากให้มีกิจกรรมนี้อีก
- ควรมีกิจกรรมอื่น ๆ อีก
- สนุกดีน่าจะจัดอีก

- อยากให้มีกิจกรรมอย่างนี้อีก
- มีก็ได้ ไม่มีก็ได้
- อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้อีก และอยากเล่นละครอีก
- มีอีกก็ได้
- มีอีกก็ดีครับ

หมายเหตุ มีนักเรียน 5 คน ไม่ตอบข้อนี้

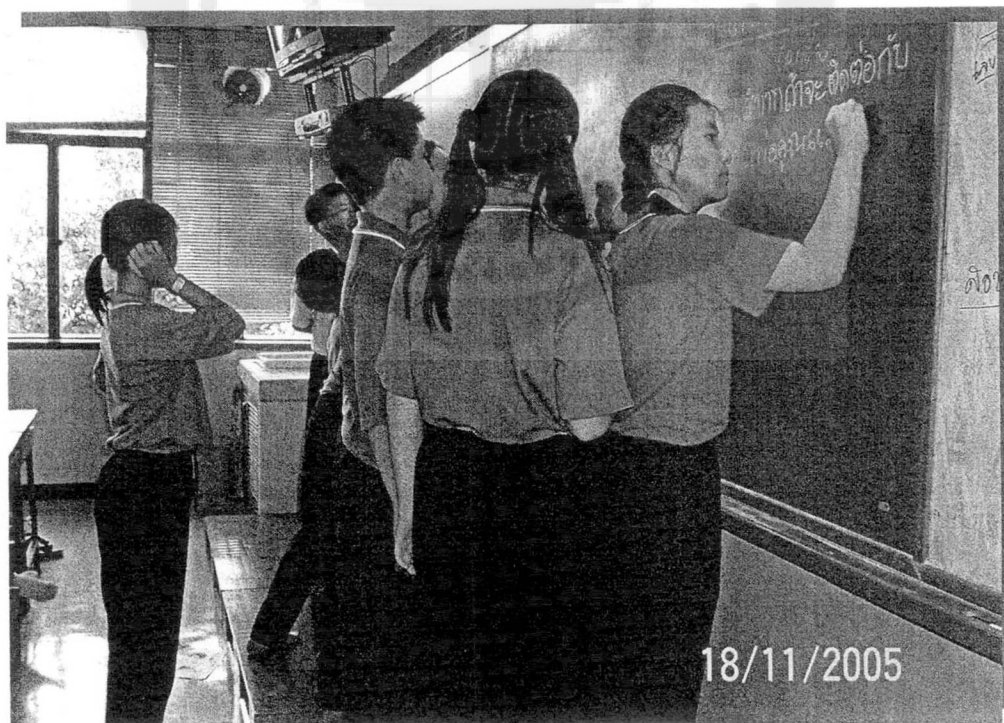
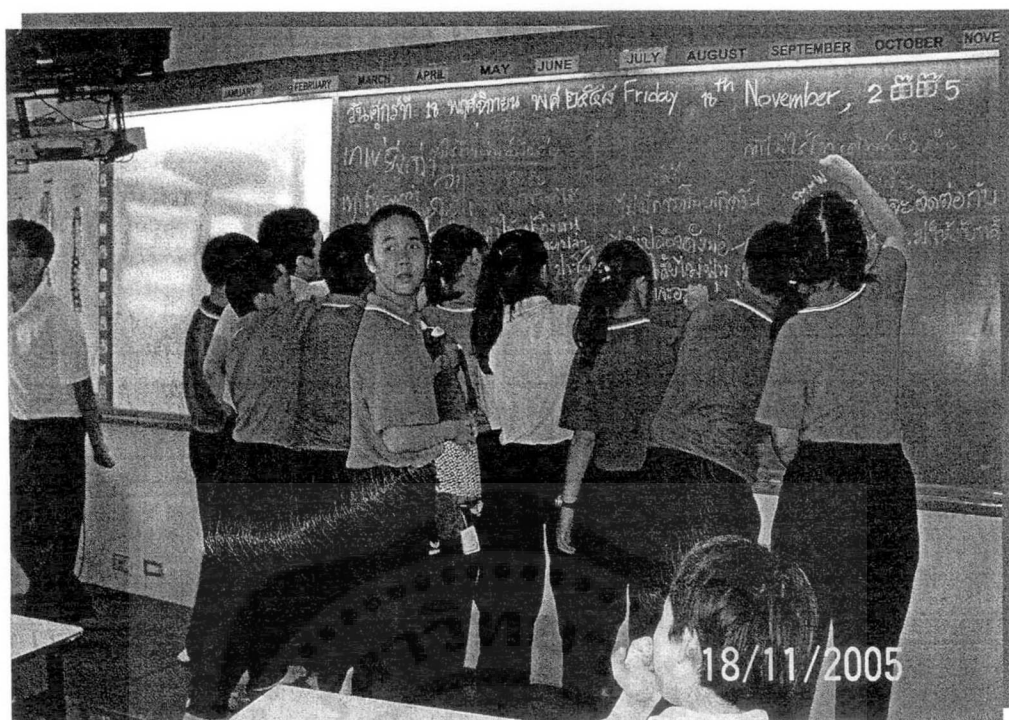

ภาคผนวก ง
ภาพกิจกรรม

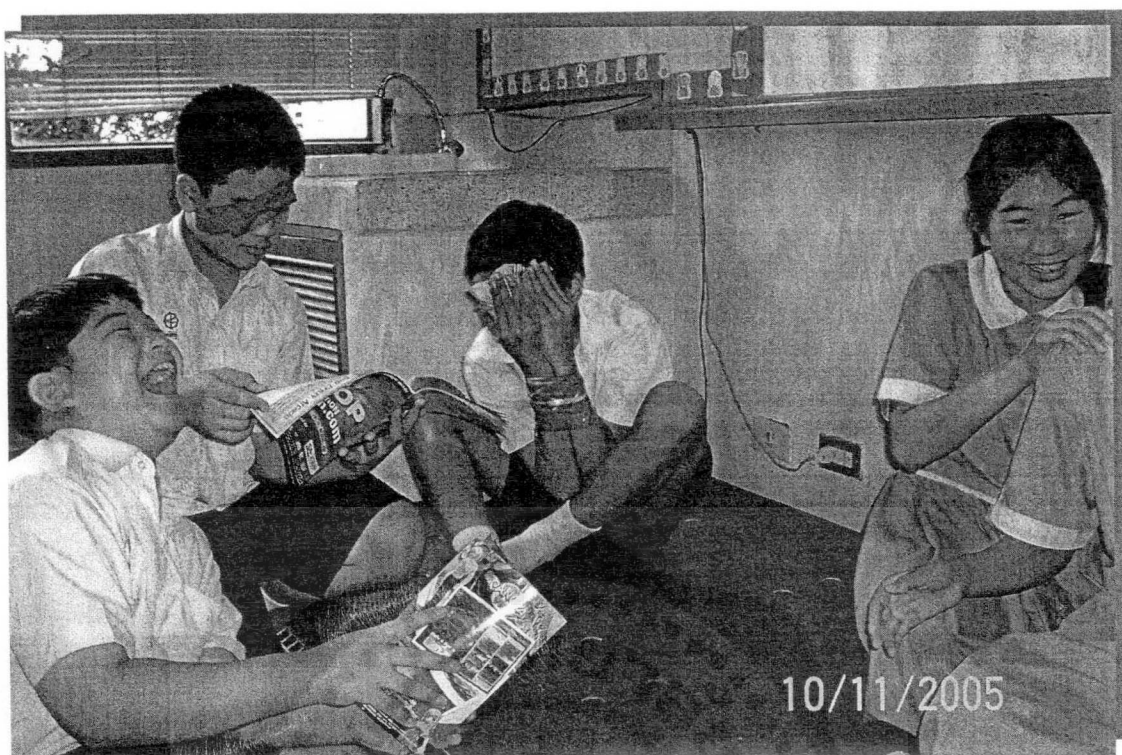

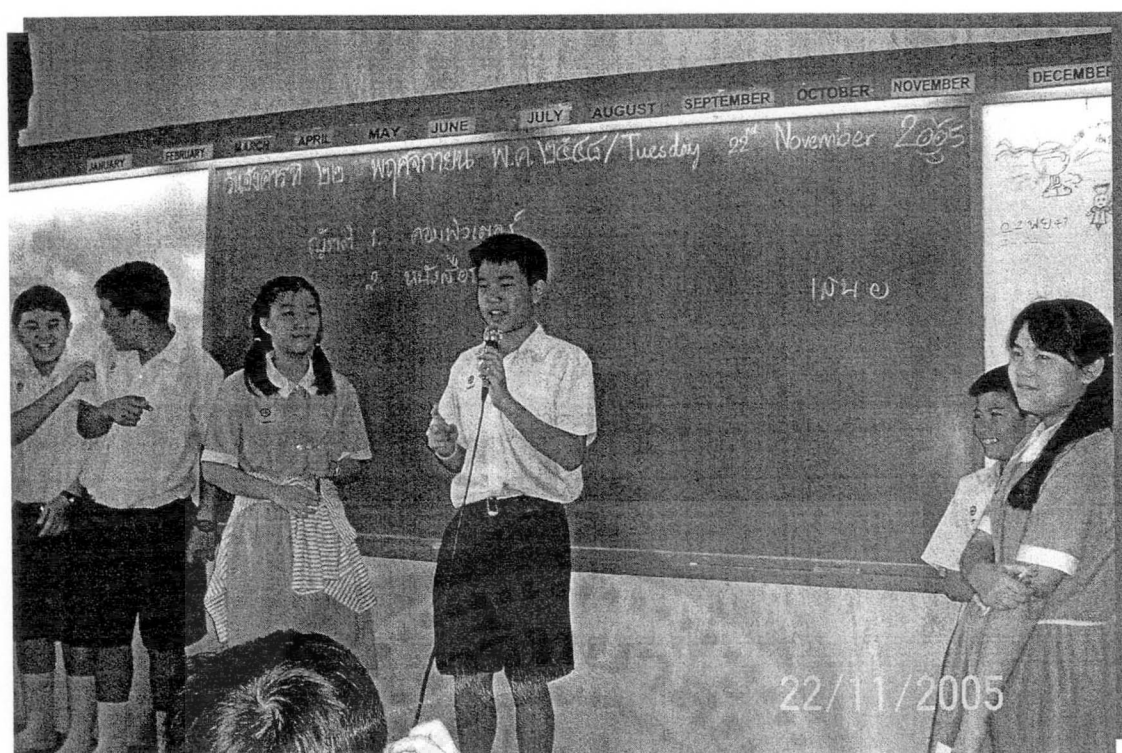
อภิปรายกลุ่มย่อย

เขียนคำตอบบนกระดานดำ

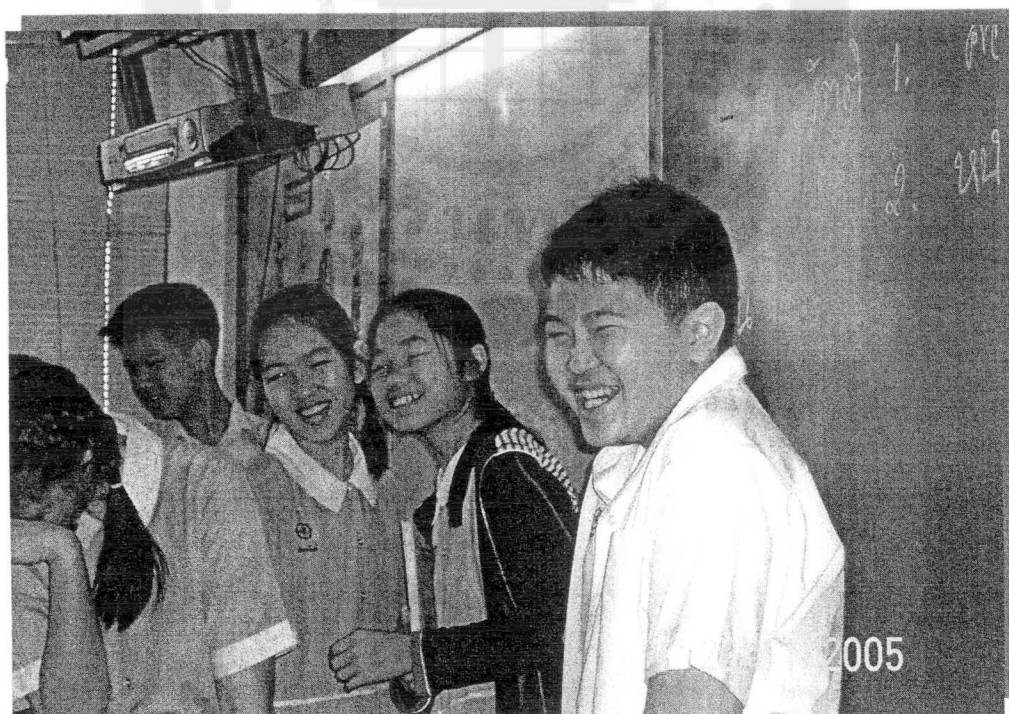
แสดงละคร / บทบาทสมมุติ

ไต้ว่าที (ไม่เต็มรูปแบบ)

กิจกรรมกลุ่ม

สนุกสนานกับกิจกรรม